

RAPORT

REZULTAT MONITORINGU ROSYJSKIEGO PRZEKAZU DEZINFORMACYJNEGO DOTYCZĄCEGO POLSKI I POLAKÓW NA PRZYKŁADZIE PORTALI INTERNETOWYCH „RIA NOVOSTI”, „REGNUM”, UKRAINA.RU” ORAZ „INTERFAX” - 2023

Kwiecień-wrzesień 2023

centrum badań nad
współczesnym
środowiskiem
bezpieczeństwa

Kraków 2023

Projekt finansowany z budżetu państwa w ramach konkursu Ministra Spraw Zagranicznych RP „Dyplomacja publiczna 2023”.

Raport sporządzono w ramach realizacji projektu „Analiza i dekonstrukcja rosyjskich przekazów dezinformacyjnych i propagandowych na temat Polski i Polaków oraz przeciwdziałanie wpływowi Fed. Rosyjskiej na obywateli RP”

Autor raportu: dr Michał Marek (CBWŚB)

1.1 Wprowadzenie

Celem niniejszego raportu jest m.in. ukazanie kluczowych kierunków narracyjnych oraz wątków propagandowych, które tworzone i popularyzowane są przez rosyjski aparat dezinformacyjny, a także przedstawienie danych ilościowych ukazujących jakie nacechowanie emocjonalne towarzyszy emitowanym przez Rosjan materiałom (na temat Polski). Dana analiza stara odpowiedzieć na pytanie dotyczące tego, jaki obraz Polski (z uwzględnieniem celu działania) formowany jest przez rosyjski aparat dezinformacyjny. Dzięki uzyskanym danym ilościowym oraz jakościowym odbiorca raportu może uświadomić sobie skalę procesu deformowania obrazu rzeczywistości przez Moskwę, co wpływa na światopogląd oraz decyzje m.in. mieszkańców Federacji Rosyjskiej.

Zgodnie z rezultatami monitoringu, Polska kreowana jest przez rosyjski aparat dezinformacyjny przede wszystkim na „siłę zła”, „marionetkę USA”, „zagrożenie dla sąsiednich państw” oraz stronę „współwinną kryzysom w regionie”. Pomimo tego, iż w stosunku do Polski w porównaniu z analogicznym okresem roku 2022 emitowany jest większy odsetek materiałów o nacechowaniu neutralnym niż negatywnym, sam przekaz uległ radykalizacji. Oznacza to, iż publikacje, które bezpośrednio odnoszą się do Polski stymulują w odbiorcy silne emocje negatywne, które wpływają na odbiór Polski i Polaków jako siły wrogiej, która prowadzi „niemalże otwartą wojnę” przeciwko Rosji. Przekazy emitowane przez Rosjan nie sprowadzają się przy tym wyłącznie do publikowania w języku rosyjskim. Te same narracje dostrzegane są w infosferach innych państw, do których trafiają za pośrednictwem rosyjskich agentów wpływu, środowisk prorosyjskich, a także tzw. koniunkturalistów (osób lobbujących rosyjski przekaz propagandowy dostrzegających w tym partykularny interes). Dana aktywność skutkuje stymulowaniem wrogości do Polaków i państwa polskiego wśród odbiorców przekazu. Jednym z najbardziej negatywnych skutków omawianych działań jest radykalizacja odbiorców, co w połączeniu ze stymulowaniem postaw otwarcie wrogich wobec Polaków może zaowocować aktami agresji w stosunku do obywateli RP lub ludności etnicznie polskiej zamieszkującej zarówno przestrzeń postsowiecką jak i inne regiony świata. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż pod wpływem rosyjskojęzycznych materiałów dezinformacyjnych znajduje się poważna grupa ludności państw UE, która m.in. posiada pochodzenie rosyjskie. Warto w danym kontekście wspomnieć o wyjątkowej w skali UE popularności rosyjskich źródeł wykorzystywanych do działań dezinformacyjnych (szczególnie Telegram) w Niemczech. Wpływ strony rosyjskiej na część niemieckiego społeczeństwa może zaowocować aktami agresji w stosunku do ludności polskiej oraz niekorzystnie z perspektywy Polski

oddziaływać na niemieckie środowiska polityczne, które mogą podjąć się prób pozyskania zainfekowanego dezinformacją przez Rosjan elektoratu poprzez podejmowanie działań zgodnych z ich oczekiwaniami.

W rezultacie prowadzenia przez Moskwę skoordynowanych działań dezinformacyjnych o antypolskim charakterze dochodzi do zakorzenienia w odbiorcach przekazu skrajnie negatywnego obrazu Polski i Polaków (dot. wielu kierunków zagranicznych). W celu neutralizacji działań strony rosyjskiej, które mogą zaowocować m.in. aktami agresji w stosunku do obywateli RP oraz aktami wandalizmu w stosunku do polskich placówek zagranicznych zasadnym wydaje się podjęcie się przez państwo polskie skonsolidowanych i przeprowadzonych na poważną skalę działań z zakresu dekonstruowania narracji dezinformacyjnych deprecjonujących obraz Polski i Polaków za granicą (m.in. we współpracy z lokalnymi mediami). Kluczowymi kierunkami, na których polskie instytucje mogłyby podjąć się intensyfikacji działań z zakresu prób dotarcia do odbiorców z własnym przekazem wydają się być m.in. Niemcy, USA czy Izrael – w tych państwach strona rosyjska wydaje się prowadzić obecnie wyjątkowo aktywne działania infekując infosferę skrajnie negatywnymi przekazami odnoszącymi się do Polski i Polaków.

1.2. Wstęp metodologiczny

W ramach monitoringu przy zastosowaniu metody porównawczej, analizy treści oraz metody historycznej, analizą jakościową i ilościową objęte zostały materiały publikowane przez 4 portale odgrywające ważną rolę w procesie tworzenia przekazu propagandowego przez rosyjski aparat dezinformacyjny przede wszystkim na potrzeby rynku wewnętrznego (oddziaływanie na obywateli Federacji Rosyjskiej) – są nimi „RIA Novosti”, „Regnum”, „Ukraina.ru” i „Interfax”. Spośród wskazanych portali oficjalnie do państwa rosyjskiego należą „RIA Novosti” oraz „Ukraina.ru”. Portal „Regnum” jest natomiast podmiotem prywatnym, przy czym wydaje się być ściśle związany ze środowiskiem medialnym kontrolowanym przez Kreml. Agencja informacyjna „Interfax” pozostaje relatywnie niezależnym od państwa podmiotem, co pozwala traktować to źródło jako posiadające odmienny charakter od wcześniejszych trzech. Pierwsze z trzech wymienionych portali realizują cele z zakresu tworzenia i emisji przekazów propagandowych. Ich publikacje wielokrotnie stawały się źródłem przekazów emitowanych na masową skalę m.in. przy zastosowaniu platformy Telegram. Na informacje umieszczane na łamach danych portali powołuje się również rosyjska telewizja państwowa oraz inne portale

aktywnie zaangażowane w działalność rosyjskiego aparatu propagandowego. „RIA Novosti”, „Regnum” oraz „Ukraina.ru” stanowią źródła, które odzwierciedlają bieżącą linię polityki informacyjnej Kremla na kierunkach zewnętrznych i wewnętrznym. Portal „Interfax” wydaje się posiadać odmienny charakter od wspomnianych trzech źródeł – został on uwzględniony w raporcie, aby ukazać różnice pomiędzy agencją informacyjną relatywnie niezależną, a oficjalnie i nieoficjalnie zależnymi od państwa rosyjskiego ośrodkami dezinformacyjnymi (m.in. portalem agencji informacyjnej „Regnum”).

Portalem o największym znaczeniu (kwestia osiągniętych zasięgów w kraju i zagranicą) spośród wymienionych pozostaje „RIA Novosti” (ok. 155.3 mln odsłon w skali miesiąca – dane dot. września 2023 – ok. 83% odbiorców pochodzi z Rosji, 3,5% z Białorusi, 2,2% z Kazachstanu, 2,0% z Niemiec, 1,2% z Ukrainy, 8,2% inne państwa)¹. Jest on najbardziej popularny z wymienionych oraz posiada największą grupę odbiorców, a przez to największe możliwości oddziaływania. Portal ten jest ponadto relatywnie znany na Zachodzie nie tylko wśród ludności rosyjskojęzycznej, lecz również wśród dziennikarzy i ekspertów, co wpływa na możliwość wykorzystania danego źródła do oddziaływania na kierunkach zewnętrznych.

Drugim, pod względem generowanych zasięgów (spośród wymienionych portali) jest portal „Regnum” (10,4 mln odsłon w skali miesiąca – dane dot. września 2023 – ok. 93,8% odbiorców przekazu pochodzi z Rosji, 1,3% z Ukrainy, 0,6% z Niemiec, 0,4% z Białorusi, 0,3% z USA, 3,5% inne państwa)². Pomimo tego, iż oficjalnie nie należy do państwa rosyjskiego, jest on de facto zintegrowany z państwową maszyną propagandową – emituje te same przekazy w podobnym czasie wspierając działania ośrodków takich jak „RIA Novosti”.

Trzeci pod względem znaczenia spośród wymienionych portali (uwzględniając zdolność oddziaływania na odbiorców oraz zaangażowanie w kolportowanie treści propagandowych dot. Polski) jest portal Ukraina.ru (2,5 mln odsłon w skali miesiąca – dane dot. września 2023 – ok. 75,9% odbiorców przekazu pochodzi z Rosji, 11,5% z Ukrainy, 1,8% z Czech, 1,8% z Białorusi, 1,4% z Niemiec, 7,7 inne państwa)³. Portal ten imituje źródło ukraińskie koncentrując się na kwestiach związanych z tym państwem. W porównaniu do aktywności danych portali z roku 2022, obecnie zaobserwowano zwiększony stopień integracji portali „RIA Novosti”, „Regnum” i „Ukraina.ru”. Wiodącą rolę spośród danych trzech źródeł pełni „RIA Novosti”. Portal „Regnum” w bardziej wyraźny niż w 2022 roku sposób kopiuje i

¹Portal Similarweb, <https://www.similarweb.com/website/ria.ru/#overview>, [dostęp: 25.10.2023].

²Portal Similarweb, <https://www.similarweb.com/website/regnum.ru/#overview>, [25.10.2023].

³Portal Similarweb, <https://www.similarweb.com/website/ukraina.ru/#overview>, [dostęp: 25.10.2023].

rezonuje pod lekko zmienioną formą materiały „RIA Novosti”. Portal „Ukraina.ru” zachował charakter źródła umożliwiającego obywatelom RP udzielanie szerokich komentarzy, które wykorzystywane są do uwiarygodniania rosyjskich narracji – zjawisko to jednak przejawiało się w mniejszym stopniu niż w roku 2022. Doszło przy tym do znacznego zwiększenia się przypadków powoływania się wskazanych portali na polskie prorosyjskie źródła. Częste odnoszenie się do publikacji m.in. polskiego portalu prowadzonego przez prorosyjskie środowisko, wydaje się wypełniać funkcję, którą wcześniej wykonywali pojedynczy obywatele RP.

Czwartym z wymienionych jest portal „Interfax”. Pod względem zasięgów powinien on zająć drugą pozycję (14,5 mln odsłon w skali miesiąca – dane dot. września 2023 – ok. 82,9% odbiorców przekazu pochodzi z Rosji, 3,5% z Białorusi, 2,4% z Ukrainy, 1,3% z Czech, 1,3% z Kazachstanu, 8,5% z innych państw)⁴, lecz w raporcie przedstawiany jest jako czwarty ze względu na najmniejszy stopień zaangażowania w emisję materiałów stricte propagandowych i dezinformacyjnych będąc rosyjskim źródłem, które nie wydaje się stanowić elementu skonsolidowanego aparatu dezinformacyjnego. Portal „Interfax” wydając się być relatywnie niezależnym, mimo to w większym stopniu niż w roku ubiegłym włączył się w proces rezonowania materiałów o wyraźnie propagandowym charakterze – dotyczy to szczególnie komentowania bieżących palących wydarzeń oraz nagłaśniania komunikatów rosyjskich autorytetów propagandowych.

Monitoring został przeprowadzony w oparciu o przypisywanie publikacji do następujących kategorii uwzględniając zawarcie w sobie hasła „Polska” (Польша), kontekstu publikacji, celu w którym wspomnienia w niej o Polsce: „Historia”, „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”, „Ukraina”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „Sprawy wewnętrzne Polski”, „Unia Europejska”, „OBWE i ONZ”, „Inne”. Kategorie te zostały wyłonione w efekcie wielomiesięcznego monitoringu rosyjskiej infosfery prowadzonego w roku 2021 oraz 2022 – były to zagadnienia, w których najczęściej pisano o Polsce jako o wątku kluczowym lub istotnym (nie dotyczy kategorii „Inne”). W kategorii „Historia” zawarto publikacje, które odnoszą się do Polski w kontekście komentarzy dot. wydarzeń historycznych (najczęściej wieku XVII i XX). W kategorii „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa” zawarto publikacje, które traktowały lub wspominały o Polsce w sposób bezpośrednio odnoszący się do tematu związanego z USA, obecnością armii USA w Europie, działaniami NATO oraz dotyczący

⁴ Portal Similarweb, <https://www.similarweb.com/website/interfax.ru/#overview>, [dostęp: 25.10.2023].

państw NATO i EU w kontekście bezpieczeństwa (w przypadku, gdy publikacje traktowały o państwach należących do UE i NATO odnosząc się do kwestii gospodarczych i stricte politycznych, materiał przypisywano do kategorii „Unia Europejska”). W kategorii „Ukraina” zawarto publikacje koncentrujące się na zagadnieniach dotyczących Ukrainy, w które wpleciono wątki polskie, publikacje dot. zaangażowania RP w proces wspierania Ukrainy, a także materiały dot. życia Ukraińców w Polsce (jeśli koncentrowały się one na losie Ukraińców, a nie na kwestii polskich spraw wewnętrznych). W kategorii „Białoruś” zawarto publikacje, które odnosiły się do Polski w kontekście kryzysu na granicy polsko-białoruskiej oraz działań Mińska i wypowiedzi przedstawicieli państwa białoruskiego traktujących o Polsce i Polakach. W kategorii „Relacje polsko-rosyjskie” zawarto artykuły odnoszące się przede wszystkim do wydarzeń i wypowiedzi zaistniałych w Rosji, a traktujących o Polsce, a także do doniesień medialnych i komentarzy pojawiających się w rosyjskich mediach, traktujących o zjawiskach zaistniałych w Polsce (dotyczących Rosji). W kategorii „Sprawy wewnętrzne Polski” zawarto przede wszystkim publikacje komentujące zjawiska dotyczące życia politycznego w Polsce, a także traktujące o zjawiskach losowych i wydarzeniach innych niż polityczne (zaistniałych w Polsce), które szeroko komentowano w polskich mediach. W kategorii „Unia Europejska” zawarto publikacje odnoszące się do Polski w kontekście wydarzeń dot. państw UE, w ramach których m.in. wspomniano o polityce UE lub Brukseli, a także artykuły dotyczące polityki UE i relacji poszczególnych państw Wspólnoty z Brukselą (gdzie wspomniano o Polsce). W kategorii „OBWE i ONZ” zawarto materiały odnoszące się do Polski w kontekście aktywności danych struktur oraz komentowania ich działalności. W kategorii „Inne” zawarte zostały publikacje, które traktowały o Polsce w sposób zupełnie pobieżny – np. wymieniano w nich Polskę jako element statystyk lub wspomniano o Polsce w kontekście komentarzy sportowych. Z tego faktu wynika to, iż większość publikacji w tej kategorii nosiło nacechowanie neutralne. Warto zaznaczyć, iż identyfikowany ładunek emocjonalny publikacji odnosi się do tego, w jaki sposób w danym materiale opisywano Polskę, a nie dotyczy przedmiotu danej kategorii (np. NATO czy Ukrainy). Publikacje zazwyczaj odnosiły się do kilku kategorii na raz. Każda publikacja została jednak przypisana wyłącznie do jednej kategorii – do tej, do której odnosiła się w najbardziej wyraźny sposób (wnioskując z kontekstu oraz celu i kierunku oddziaływania danego przekazu). Przypisanie publikacji do wielu kategorii uniemożliwiłoby uzyskanie miarodajnych wyników. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż pomimo poruszania w danych publikacjach wielu tematów, z publikacji wynika, wokół którego zagadnienia/obiektu (ujętego w ramach kategorii) koncentruje się treść artykułu.

W ramach przypisywania materiału do odpowiedniej kategorii przekazom przypisywano ładunek emocjonalny, który nie odnosił się do zasadniczego przedmiotu artykułu, lecz do sposobu w jaki opisywano w nim kwestię związaną z Polską. W celu wskazania ładunku emocjonalnego tekstu uwzględniano sposób w jaki opisywane jest dane zagadnienie oraz kontekst danej publikacji (uwzględniano zarówno treść artykułu jak i nagłówek). Ładunek emocjonalny odzwierciedla rosyjską percepcję danego zjawiska. Oznacza to np. iż przekaz pozytywny z perspektywy rosyjskiej może być uznany przez nas za negatywny (przykład przekazu pozytywnego dot. Polski przypisanego do kategorii „Sprawy wewnętrzne Polski”: „Polacy mają dość rusofobicznej polityki Warszawy”). Badania odnoszą się do rosyjskiej percepcji rzeczywistości kreowanej przez rosyjski aparat propagandowy, stąd zdecydowano się na ujęcie danej kwestii we wskazany sposób. Przypisywanie ładunku emocjonalnego do danej publikacji odnosi się również do wykrycia przekazu podprogowego – jest to ważny element działań dezinformacyjnych, którego identyfikacja nadal pozostaje poza zasięgiem narzędzi w pełni automatycznych.

Za przekaz o nacechowaniu negatywnym uznawano materiały stymulujące w odbiorcy niechęć lub wrogość wobec Polski (wywołujący negatywne emocje w stosunku do Polski i Polaków). Za przekaz o nacechowaniu pozytywnym uznawano materiały stymulujące w odbiorcy sympatie (pozytywne emocje) względem Polski i Polaków. Za materiał o nacechowaniu neutralnym uznawano publikacje nie wzbudzające w odbiorcy wyraźnych emocji lub traktujące o Polsce w sposób ambiwalentny.

Publikacje zostały wyłonione w efekcie umieszczenia hasła „Polska” w wyszukiwarkach portali objętych monitoringiem. Każda publikacja została później sprawdzona w trybie „ręcznym” (bez zastosowania narzędzi informatycznych), czy jej treść rzeczywiście odnosi się do kwestii związanych z Polską – część z publikacji prezentowanych przez wyszukiwarki nie spełniała tego kryterium (nie zawierała hasła „Polska” w treści artykułu). Analiza tych materiałów w trybie „ręcznym” pozwalała na uchwycenie kontekstu publikacji i odpowiednie przypisanie jej do kategorii oraz wyłonienie jej ładunku emocjonalnego.

2. Rezultat monitoringu

Rezultaty monitoringu uwzględniające liczbę publikacji, przypisanie do odpowiedniej kategorii oraz określające poniżej ze wskazaniem na dany portal oraz przedział czasowy są następujące

2.1. Kwiecień

Aktywność portalu „RIA Novosti” w okresie od 15 do 30 kwietnia 2023 sprowadziła się do opublikowania 210 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **110** miało nacechowanie neutralne (bez kategorii „Inne” - 95). Ładunek negatywny miały **100** (bez kategorii „Inne” - 100) artykuły, a pozytywny **0**. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Historia”, „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Media: Polska wystąpiła z nową propozycją dot. antyrosyjskich sankcji” (<https://ria.ru/20230418/sanktsii-1866185221.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „rusofobiczne”, które generuje konflikty i problemy na linii Rosja-Unia Europejska. W tej wizji rzeczywistości, działania o charakterze inicjowania sankcji przedstawiane jest jako „bezpodstawny akt agresji” oraz przejaw „bezzasadnej niechęci” wobec Rosji.

Tabela 1. Podsumowanie aktywności „RIA Novosti” w miesiącu kwietniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	210		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	7	2
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	13	9
Ukraina	0	31	54
Białoruś	0	4	0
Relacje polsko-rosyjskie	0	39	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	1	9

Unia Europejska	0	4	19
OBWE i ONZ	0	1	1
Inne	0	0	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Regnum” w okresie od 15 do 30 kwietnia 2023 sprowadziła się do opublikowania 200 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **100** (bez kategorii „Inne” - 76) miało nacechowanie neutralne. Ładunek negatywny miało **99** (bez kategorii „Inne” - 99) publikacji, a jedynie **1** nosiła charakter pozytywny (bez kategorii „Inne” - 1). Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „ONZ i OBWE”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Teoria eksplozji: katastrofa smoleńska znów powróciła do agendy” (<https://regnum.ru/article/3799248>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „rusofobiczne” oraz „snujące teorie spiskowe”, mające na celu deprecjonowanie obrazu Rosji. Dana aktywność sprowadza się do kreowania Rosji na „ofiare” zachodnich spisków i wrogich działań dezinformacyjnych.

Materiał noszący pozytywny ładunek (z perspektywy Moskwy) odnosi się z kolei do kwestii sprzeciwu Polaków wobec proukraińskiej polityki rządu RP. Poprzez materiał pt. „Polacy skrytykowali zakup ukraińskiego zboża na koszt podatników” (<https://regnum.ru/news/3798300>) strona rosyjska kreuje obraz rzeczywistości, w którym w Polsce dochodzi o coraz aktywniejszego sprzeciwu wobec wsparcia udzielanego przez państwo polskie Ukrainie.

Tabela 2. Podsumowanie aktywności „Regnum” w miesiącu kwietniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	200		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	1
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	17	13

Ukraina	0	34	43
Białoruś	0	7	1
Relacje polsko-rosyjskie	0	35	5
Sprawy wewnętrzne Polski	1	2	3
Unia Europejska	0	3	10
OBWE i ONZ	0	1	0
Inne	0	0	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Ukraina.ru” w okresie od 15 do 30 kwietnia 2023 sprowadziła się do opublikowania 146 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **87** (bez kategorii „Inne” – 78) miało nacechowanie neutralne. Ładunek negatywny miały **59** (bez kategorii „Inne” - 59) publikacje – żadna nie miała nacechowania pozytywnego. Negatywny przekaz dominował w kategoriach „NATO i USA” i „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Polska od morza do morza. Intermarium jako historia geopolitycznego szaleństwa powstałego na bazie rusofobii” (<https://ukraina.ru/20230419/1045461899.html>). Dana publikacja odnosi się do narracji o Polsce jako państwie „rusofobicznym”, którzy przejawiając swoje „neoimperialne ambicje” stara się oszukać sąsiednie kraje, aby odbudować swoją dawną potęgę. Dany przekaz jest elementem działań z zakresu deprecjonowania idei Międzymorza oraz obrazu Polski, która kreowana jest na państwo „agresywne” dążące do „restytucji I RP”.

Tabela 3. Podsumowanie aktywności „Ukraina.ru” w miesiącu kwietniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	146		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	3	7
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	13	10
Ukraina	0	32	52

Białoruś	0	0	1
Relacje polsko-rosyjskie	0	8	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	1	2
Unia Europejska	0	2	4
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	0	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Interfax” w okresie od 15 do 30 kwietnia 2023 sprowadziła się do opublikowania **44** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z artykułów, to jest **39** (bez kategorii „Inne” - 24) miały nacechowanie neutralne. **5** (bez kategorii „Inne” - 5) z publikacji miało nacechowanie negatywne. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-ukraińskie”) można wskazać: „Polska rozpoczęła budowę bariery elektronicznej na granicy z obwodem kalininradzkim” (<https://www.interfax.ru/world/896539>). Materiał ten odnosi się do działań służących wykreowaniu Polski na państwo „bezpodstawnie” traktujące Rosję jako zagrożenie oraz kraj podejmujący się „nielogicznych” działań wymagających poważnych wydatków finansowych. W tej wizji rzeczywistości, polskie władze zamiast „porozumieć się” z Rosją, wolą ją „prowokować” i „bezpodstawnie kreować” na zagrożenie dla pokoju w regionie. Jest to element działań z zakresu wybielania obrazu Rosji oraz deprecjonowania obrazu Zachodu – przedstawianie Polski jako państwo „bezzasadnie” obawiające się Rosji.

Tabela 4. Podsumowanie aktywności „Interfax” w miesiącu kwietniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	44		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	0
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	1	4
Ukraina	0	0	8

Białoruś	0	0	0
Relacje polsko-rosyjskie	0	3	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	0	2
Unia Europejska	0	1	8
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	0	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

W całościowym ujęciu większość artykułów na temat Polski zawierała ładunek neutralny. Było to wynikiem tego, iż poważna ilość publikacji odnosiło się do Polski w sposób pobieżny – kwestia Polski miała charakter wątku pobocznego. Większość publikacji, które traktowały na temat Polski koncentrując się na naszym państwie miało z kolei nacechowanie negatywne. Dotyczyło to portalu „RIA Novosti”, „Regnum” oraz „Ukraina.ru”. Portal „Interfax” większości swoich publikacji starał się nadawać charakter komunikatu. Wyniki odnoszące się do kwietnia ze względu na rozpoczęcie badań w połowie miesiąca nie są jednak w pełni miarodajne.

Głównymi wydarzeniami oraz zjawiskami, do których odnosiły się przekazy propagandowe dotyczące Polski w kwietniu 2023 były kryzysu zbożowego oraz kwestia przejęcia budynków nielegalnie zajmowanych przez Ambasadę Fed. Rosyjskiej.

Najczęściej przejawiającymi się narracjami były: 1) Polska „odwraca się” od Ukrainy 2) Polska „planuje zająć” zachodnią Ukrainę, 3) Polska „prowokuje” III wojnę światową, 4) Polska „planuje zaatakować” Rosję, 5) Polska jest krajem „oszalałym z rusofobii”, 6) Polska zadaje Ukrainie „cios w plecy”. W sposób silny choć w mniejszym stopniu od wcześniejszych przejawiały się również narracje: 1) Polska „kradnie pieniądze” rosyjskiej ambasady, 2) Polska „dławi się” ukraińskim zbożem, 3) Polska stymuluje antyrosyjskie sankcje, 4) Polska „falsyfikuje historię” (odświeżenie kłamstwa katyńskiego).

Nie wszystkie narracje obecne w rosyjskiej infosferze zdecydowano się przerzucić do polskiej infosfery. Dostrzegalne różnice ukazują to, w jaki sposób strona rosyjska dostosowuje narracje do realizacji swoich celów w określonych państwach. W tym miesiącu w największym stopniu rosyjskie polskojęzyczne ośrodki dezinformacyjne oraz prorosyjscy aktywiści lobbowali narracje takie jak: 1) Ukraina „zagroza Polsce”, 2) Zachód i rząd RP „ściąga nad Polskę” widmo wojny, 3) wspieranie Ukrainy oznacza „ściągnięcie nad Polskę zagrożenia”, 4) Polska objęta jest „ukrainizacją”. Emitowane materiały i narracje koncentrowały się na stymulowaniu nastrojów

antyukraińskich, antyzachodnich (antynatowskich) i antyamerykańskich. W ten sposób strona rosyjska starała się m.in. wpływać na preferencje wyborcze Polaków – obniżanie poziomu poparcia dla prozachodnich i proukraińskich partii politycznych.

2.2. Maj

Aktywność portalu „RIA Novosti” w okresie od 01 do 31 maja 2023 sprowadziła się do opublikowania 379 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **214** (bez kategorii „Inne” - 205) miało nacechowanie negatywne. Ładunek neutralny miało **164** artykułów (bez kategorii „Inne” - 111), a pozytywny jedynie **1**. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Historia”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Białoruś”) można wskazać: „Łukaszenka powiedział, że Mińsk monitoruje działania Polski” (<https://ria.ru/20230525/belorussiya-1874061069.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „przygotowujące się” do przeprowadzenia zamachu stanu na Białorusi oraz „generujące” kryzys w relacjach polsko-białoruskich. Dane przykład wpisuje się w kontekst kreowania Polski na państwo zagrażające Białorusi.

Materiał o nacechowaniu pozytywnym (z perspektywy Moskwy) odnosi się od wypowiedzi Prezydenta RP, który w jednej z wypowiedzi stwierdził, iż „W. Putin nie przegrał żadnej wojny”. Poprzez materiał „Prezydent RP wydał nieoczekiwane oświadczenie o Putinie” (<https://ria.ru/20230531/putin-1875366041.html>) podjęto próbę uwiarygodnienia narracji o W. Putinie jako „powszechnie szanowanym” przywódcy oraz o „geniuszu polityki”, który „nie odniósł” dotąd porażki.

Tabela 5. Podsumowanie aktywności „RIA Novosti” w miesiącu maju

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	379		
Podkategoria Narracji	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	13	4
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	46	18
Ukraina	0	50	54
Białoruś	0	13	2
Relacje polsko-rosyjskie	1	72	12
Sprawy wewnętrzne Polski	0	3	6

Unia Europejska	0	6	11
OBWE i ONZ	0	2	4
Inne	0	9	53

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych.

Aktywność portalu „Regnum” w okresie od 01 do 31 maja 2023 sprowadziła się do opublikowania 311 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **165** (bez kategorii „Inne” - 165) miało nacechowanie negatywne, ładunek neutralny miało 143 (bez kategorii „Inne” - 118) artykułów, a pozytywnych 1. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Historia”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie” i „Unia Europejska”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Białoruś”) można wskazać: „Prezydent Białorusi ułaskawił redaktora Nexty Romana Protasiewicza” (<https://regnum.ru/news/3807750>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu państwa polskiego na stronę dążącą do wywołania „zamachu stanu” oraz kraju, który notorycznie prowadzi „wrogie wobec Białorusi prowokacje”. Dany materiał wpisano w kontekst budowy kontrastu pomiędzy „złymi Polakami” i „dobrym A. Łukaszenką”, który „zlitował się nad zdrajcą”.

Materiał o nacechowaniu pozytywnym (z perspektywy Moskwy) odnosi się od sporów pomiędzy ludnością polską, a ukraińską zamieszkującą terytorium RP. Poprzez materiał taki jak „W Polsce nacjonałiści wypędzili Ukraińców z Rynku Głównego w Krakowie” (<https://regnum.ru/news/3806892>) podjęto próbę uwiarygodnienia narracji o „powszechnie przejawiającej się” niechęci Polaków do Ukraińców oraz o „powszechności” bójek i starć pomiędzy Polakami i Ukraińcami. Z perspektywy Kremla jest to przekaz pozytywny ukazujący Polaków jako naród, który „przebudził się” z „proukraińskiego letargu”.

Tabela 6. Podsumowanie aktywności „Regnum” w miesiącu maju

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	308		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	6	1
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	17	19
Ukraina	0	28	65
Białoruś	0	15	3
Relacje polsko-rosyjskie	0	74	9
Sprawy wewnętrzne Polski	1	12	9
Unia Europejska	0	13	11
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	0	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Ukraina.ru” w okresie od 01 do 31 maja 2023 sprowadziła się do opublikowania 283 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **183** (bez kategorii „Inne” - 152) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **100** (bez kategorii „Inne” - 100) artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Białoruś”) można wskazać: „Polski generał zakomunikował o zaangażowaniu Warszawy w przygotowanie zamachu stanu na Białorusi” (<https://ukraina.ru/20230524/1046533927.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „agresywne”, które rzekomo prowadzi działania hybrydowe przeciwko Białorusi. W tej wizji rzeczywistości wsparcie udzielane białoruskiej opozycji antyreżimowej przedstawiane jest jako próba przeprowadzenia zamachu stanu. W danym materiale Rosjanie powołali się na zmanipulowane słowa gen. W. Skrzypczaka dot. przygotowań Polski na wypadek zmiany władzy (w efekcie rewolucji) na Białorusi.

Tabela 7. Podsumowanie aktywności „Ukraina.ru” w miesiącu maju

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	283		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	6	19
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	16	26
Ukraina	0	30	94
Białoruś	0	12	4
Relacje polsko-rosyjskie	0	30	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	1	3
Unia Europejska	0	5	5
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	0	0	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Interfax” w okresie od 01 do 31 maja 2023 sprowadziła się do opublikowania 92 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **84** (bez kategorii „Inne” - 57) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **38** artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Białoruś”) można wskazać: „Mińsk stwierdził, że rosyjska broń nuklearna na Białorusi ma na celu powstrzymanie Zachodu” (<https://www.interfax.ru/world/903627>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „zagrożające” Białorusi poprzez rzekome przygotowania do uderzenia na dane państwo. Jest to element kreowania Zachodu (NATO) i Polski na stronę przygotowującą się do wywołania wojny z Rosją.

Tabela 8. Podsumowanie aktywności „Interfax” w miesiącu maju

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	122		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	0
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	4	1
Ukraina	0	8	25
Białoruś	0	8	2
Relacje polsko-rosyjskie	0	11	6
Sprawy wewnętrzne Polski	0	0	0
Unia Europejska	0	7	23
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	0	0	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych.

Głównymi wydarzeniami oraz zjawiskami, do których odnosiły się przekazy propagandowe dotyczące Polski w maju 2023 dotyczyły napięcie na linii Moskwa-Warszawa dot. nieruchomości, kwestia utworzenia komisji ds. badania rosyjskich wpływów, ograniczenia dot. wjazdu dla białoruskich ciężarówek na terytorium RP oraz tematyka dot. odnalezienia na terytorium RP rosyjskiej rakiety. Najczęściej przejawiającymi się narracjami były: 1) Polska jest państwem „skrajnie rusofobicznym”, 2) Polska „planuje” zaanektować zachodnią Ukrainę, 3) Polska „prowokuje” napięcia na linii Moskwa-Warszawa. W sposób silny choć w mniejszym stopniu od wcześniejszych przejawiały się również narracje: 1) Polska „fałszuje” historię II wojny światowej, 2) Polska „masowo wysyła” na Ukrainę najemników, 3) Polska „akceptuje” ataki na rosyjskich dyplomatów, 4) Polska „bezpodstawnie” próbuje nakładać na Rosję i Białoruś kolejne sankcje.

W tym miesiącu w największym stopniu rosyjskie polskojęzyczne ośrodki dezinformacyjne oraz prorosyjscy aktywiści lobbowali narracje takie jak: 1) Zachód i rząd RP „ściąga nad Polskę” widmo wojny, 2) wspieranie Ukrainy oznacza „ściągnięcie nad Polskę zagrożenia”,

3) Polsce grozi widmo katastrofy nuklearnej „sprowokowanej przez Ukrainę”, 4) Polska zamienia się w „faszystowski reżim”. Emitowane materiały i narracje koncentrowały się na stymulowaniu nastrojów antyukraińskich, antyzachodnich (antynatowskich) i antyamerykańskich bazując na przekazach stymulujących w odbiorcy przekazu lęk/strach/obawy. W ten sposób strona rosyjska starała się m.in. wpływać na preferencje wyborcze Polaków kreując prozachodnie i proukraińskie struktury polityczne na „antypolskie” – „ściąające nad Polskę apokalipsę”.

2.3. Czerwiec

Aktywność portalu „RIA Novosti” w okresie od 01 do 30 czerwca 2023 sprowadziła się do opublikowania 328 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **201** (bez kategorii „Inne” - 184) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny przejawiało **123** (bez kategorii „Inne” - 121) artykułów, a ładunek pozytywny przejawiały 4 artykuły. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać „Setki czołgów u naszych granic”. W Europie szykuje się nowy konflikt” (<https://ria.ru/20230605/polsha-1875831087.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo, które „przygotowuje się” do wywołania wojny z Rosją. Dana publikacja odnosi się do kreowania Polski na „zagrożenie dla Rosji” oraz „pokoju w regionie”. Wskazany kierunek narracyjny służy kreowaniu Rosji na stronę „broniącą się” lub „zmuszoną do odwetu”/„uderzenia wyprzedzającego”.

Materiały o nacechowaniu pozytywnym (z perspektywy Rosji) odnosił się do wystąpienia środowisk prorosyjskich w Polsce (tzw. Polski Ruch Antywojenny), co zostało przedstawione jako zjawisko pożądane (sprzeciw wobec „ukrainizacji Polski” oraz „rusofobicznej polityki Warszawy”) – m.in. „Polski Ruch Antywojenny wystąpił przeciwko wsparciu udzielanemu Kijowowi” (<https://ria.ru/20230613/polsha-1877784578.html>). Wskazana publikacja odnosiła się do budowy narracji o „powszechnie przejawiającym się” w Polsce sprzeciwie Polaków wobec linii polityki zagranicznej władz RP. Aktywność ta łączy się z kreowaniem Polski na państwo, które „już wkrótce” odwróci się od Ukrainy, co pozwoli Rosji na osiągnięcie zwycięstwa w wojnie.

Tabela 9. Podsumowanie aktywności „RIA Novosti” w miesiącu czerwcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	328		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	3	4
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	31	46

Ukraina	1	28	91
Białoruś	0	16	5
Relacje polsko-rosyjskie	2	28	3
Sprawy wewnętrzne Polski	1	8	13
Unia Europejska	0	6	21
OBWE i ONZ	0	1	1
Inne	0	2	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Regnum” w okresie od 01 do 30 czerwca 2023 sprowadziła się do opublikowania 251 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **146** (bez kategorii „Inne” - 119) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny przejawiało **105** artykułów (bez kategorii „Inne” – 103). Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś” i „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Szef MKOL Thomas Bach powiedział, że światowy sport jest zagrożony” (<https://regnum.ru/news/3814853>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „bezpodstawnie” starające się nałożyć na sankcje na rosyjskich sportowców. Dana publikacja odnosi się do kreowania Polski na „zagrożenie dla niezależności sportu” oraz na kraj „prześladujący” rosyjskich i białoruskich sportowców. W szerszym kontekście podobne materiały służą kreowaniu Rosji na państwo znajdujące się w stanie „permanentnych ataków ze strony rusofobów” (narracja o „obleżonej twierdzy”).

Tabela 10. Podsumowanie aktywności „Regnum” w miesiącu czerwcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	251		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	1
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	17	20

Ukraina	0	24	65
Białoruś	0	13	5
Relacje polsko-rosyjskie	0	34	2
Sprawy wewnętrzne Polski	0	8	9
Unia Europejska	0	6	16
OBWE i ONZ	0	1	1
Inne	0	2	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Ukraina.ru” w okresie od 01 do 30 czerwca 2023 sprowadziła się do opublikowania 268 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **178** (bez kategorii „Inne” – 160) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny miało **89** (bez kategorii „Inne” – 88) artykułów, a pozytywny **1**. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś” i „Relacje polsko-rosyjskie. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Polskie szumowiny”. Miedwiediew skomentował słowa Dudy, który nawoływał do postrzelenia Rosji” (<https://ukraina.ru/20230623/1047523720.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „prowokujące konflikt” pomiędzy Zachodem, a Rosją oraz kraj, który rządzony jest przez ludzi „oszałałych z rusofobii”. W tej wizji rzeczywistości, polskie elity polityczne zamiast rozumieć, iż powinny ulec Rosji (co określane jest mianem „porozumienia się z Rosją”), notorycznie sprowadzają na Polskę „gniew potężnej Moskwy”.

Materiał o nacechowaniu pozytywnym odnosi się do publikacji pt. „W Polsce tworzy się ruch polityczny na rzecz przywrócenia stosunków z Federacją Rosyjską” (<https://ukraina.ru/20230610/1047093924.html>). Dany artykuł komentuje aktywność prorosyjskiego środowiska, którego liderem jest dr Leszek Sykułski. W percepcji Moskwy jego aktywność jest czynnikiem pozytywnym, który przedstawiany jest jako dowód na to, iż Polacy rzekomo powszechnie żądają zmiany wektora polskiej polityki zagranicznej z proukraińskiej na prorosyjską.

Tabela 11. Podsumowanie aktywności „Ukraina.ru” w miesiącu czerwcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	268		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	5	14
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	23	36
Ukraina	0	33	96
Białoruś	0	9	1
Relacje polsko-rosyjskie	0	15	1
Sprawy wewnętrzne Polski	1	1	2
Unia Europejska	0	2	9
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	1	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Interfax” w okresie od 01 do 30 czerwca 2023 sprowadziła się do opublikowania 65 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **38** (bez kategorii „Inne” - 17) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **27** (bez kategorii „Inne” - 27) artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Ukraina”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „Unia Europejska”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Kreml oświadczył, że Moskwa i Mińsk będą przeciwstawiać się próbom destabilizacji sytuacji” (<https://www.interfax.ru/russia/907059>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo, które „prowadzi przeciwko Rosji prowokacje” dążąc do wywołania jak największych napięć pomiędzy Polską i Zachodem. Działanie odnosi się do wybielania polityki Moskwy na tle „agresywnej polityki” Warszawy oraz NATO.

Tabela 12. Podsumowanie aktywności „Interfax” w miesiącu czerwcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	65		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	0
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	4	6
Ukraina	0	3	2
Białoruś	0	7	2
Relacje polsko-rosyjskie	0	5	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	0	1
Unia Europejska	0	8	5
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	0	0	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Głównymi wydarzeniami oraz zjawiskami, do których odnosiły się przekazy propagandowe dotyczące Polski w czerwcu 2023 były: zatrzymanie obywatela Białorusi pod zarzutem szpiegostwa, informacje nt. gotowości Polski do rozmieszczenia amerykańskich taktycznych pocisków jądrowych oraz kwestia potencjalnej obecności tzw. Grupy Wagnera na terytorium Białorusi. Najczęściej przejawiającymi się narracjami były: 1) Polska „przygotowuje się” do aneksji Białorusi, 2) Polska „militaryzuje się”, 3) w Polsce panuje „szpiegomania”, 4) Polska „może wywołać” konflikt nuklearny, 5) Polska „chce wywołać” wojnę z Rosją. W sposób wyraźny, choć w mniejszym stopniu od wcześniej wymienionych, przejawiały się również narracje: 1) Polska „zarabia na uchodźcach”, 2) Polska „prześladuje rosyjskich sportowców”, 3) Polska „falsyfikuje historię”, 4) Polska jest „marionetką USA”, 5) Polacy „powszechnie” wyrażają niechęć wobec wsparcia udzielanego Kijowowi, 6) Polacy „panicznie boją się” tzw. Wagnerowców. W danym okresie strona rosyjska zwróciła szczególną uwagę na aktywność tzw. Polskiego Ruchu Antywojennego (prorosyjskiej inicjatywy dr L. Sykulskiego). W efekcie przeprowadzenia przez dane środowisko manifestacji w Warszawie Rosjanie podjęli się próby

uwiarygodnienia tezy o trwającej rzekomo w Polsce „ukrainizacji” państwa oraz o „powszechnym” sprzeciwie Polaków wobec proukraińskiej linii polityki rządu RP.

W tym miesiącu w największym stopniu rosyjskie polskojęzyczne ośrodki dezinformacyjne oraz prorosyjscy aktywiści lobbowali narracje takie jak: 1) Ukraina „prowokuje katastrofę nuklearną”, 2) Polska objęta jest „ukrainizacją”, 3) Polska jest „marionetką USA”, 4) USA „pragnie wciągnąć Polskę w wojnę z Rosją”, 5) USA „ponosi odpowiedzialność” za trwanie wojny na Ukrainie, 6) Polska „zostanie zniszczona” w efekcie „odwetowego” uderzenia nuklearnego ze strony Rosji. Emitowane materiały i narracje wzmacniały działania z zakresu stymulowania nastrojów antyukraińskich, antyzachodnich (antynatowskich) i antyamerykańskich oraz działania dot. prób wpłynięcia na preferencje wyborcze Polaków.

2.4. Lipiec

Aktywność portalu „RIA Novosti” w okresie od 01 do 31 lipca 2023 sprowadziła się do opublikowania 352 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **238** (bez kategorii „Inne” - 217) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny miało **113** artykułów (bez kategorii „Inne” - 113), z pozytywny **1** (bez kategorii „Inne” - 1). Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Historia”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Historia”) można wskazać: „Putin przypomniał, że Polska otrzymała duże terytorium dzięki Stalinowi” (<https://ria.ru/20230721/polsha-1885483338.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „falszujące historię” oraz państwo „niewdzięczne Rosji” za jej „pomoc”. W danej wizji rzeczywistości, Polska „bezpodstawnie” kreuje ZSRS na państwo, które jest współwinne wybuchowi II wojny światowej, co pozycjonowane jest przez Moskwę na „falszerstwo historyczne”. Równolegle, Rosjanie akcentują, iż Polacy zamiast okazywać wdzięczność Rosjanom za „otrzymaną od ZSRS wolność i terytoria”, prowadzą „agresywne” i „niegodne” działania z zakresu demontażu pomników sowieckich oraz deprecjonowania obrazu Armii Czerwonej.

Materiał o nacechowaniu pozytywnym odnosił się do kwestii pomocy, jaką polscy strażacy udzielili Grekom podczas walki z pożarami lasów. W publikacji pt. „Turcja wysłała dwa samoloty i helikopter do gaszenia pożarów lasów w Grecji” (<https://ria.ru/20230722/pozhary-1885627509.html>) wspomniano o polskich strażakach.

Tabela 13. Podsumowanie aktywności „RIA Novosti” w miesiącu lipcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	352		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	3	1
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	27	49
Ukraina	0	41	125
Białoruś	0	13	6

Relacje polsko-rosyjskie	0	17	3
Sprawy wewnętrzne Polski	0	7	10
Unia Europejska	0	3	19
OBWE i ONZ	0	2	4
Inne	1	0	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych.

Aktywność portalu „Regnum” w okresie od 01 do 31 lipca 2023 sprowadziła się do opublikowania 208 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **113** (bez kategorii „Inne” - 9) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **95** artykułów (bez kategorii „Inne” – 94). Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „Sprawy wewnętrzne Polski”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Sprawy wewnętrzne Polski”) można wskazać: „W Polsce zakomunikowali o hysterii, która ogarnęła kraj z powodu „rosyjskiego szpiegostwa” (<https://regnum.ru/news/3819057>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo, którego polityka wewnętrzna zdominowana została przez kwestię walki z „wymagowanym” zagrożeniem, jakim są „rzekomo” prowadzone przez Rosjan działania szpiegowskie. Bezpośrednim czynnikiem, który uwiarygodnił dany przekaz i legł u podstaw danego artykułu była publikacja polskiego portalu „Myśl Polska” („Rękas: Ostatnia tercja” - <https://myslpolska.info/2023/07/11/rekas-ostatnia-tercja/>). Dzięki polskiemu artykułowi Rosjanie uzyskali czynnik, który pozwolił im na wzmocnienie przekazu o „panującej w Polsce szpiegomanii”, która celowo rozpalana jest przez rząd RP i odnosi się do wewnętrznej walki politycznej.

Tabela 14. Podsumowanie aktywności „Regnum” w miesiącu lipcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	209		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	1	4
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	19	31
Ukraina	0	39	47
Białoruś	0	13	1
Relacje polsko-rosyjskie	0	17	5
Sprawy wewnętrzne Polski	0	3	1
Unia Europejska	0	2	6
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	1	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych.

Aktywność portalu „Ukraina.ru” w okresie od 01 do 31 lipca 2023 sprowadziła się do opublikowania **288** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **194** (bez kategorii „Inne” - 178) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny przejawiały **92** (bez kategorii „Inne” - 91) artykuły, a pozytywny **2**. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „Sprawy wewnętrzne Polski”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Sprawy wewnętrzne Polski”) można wskazać: „Polski nacjonalizm. W jaki sposób kompleks „narodu ofiary” przekształcił się w szaleńczą rusofobię” (<https://ukraina.ru/20230715/1048037481.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo, którego polityka wewnętrzna uwarunkowana jest przez „rusofobię szalejącą wśród elit politycznych”. Dany wątek odnosi się również do kwestii relacji polsko-rosyjskich, lecz w danym przypadku uwaga poświęcona została sferze polskich uwarunkowań wewnętrznych.

Materiał o nacechowaniu pozytywnym odnosił się do kwestii krytyki jaka w Polsce pada pod adresem strony ukraińskiej. W publikacji pt. „Polscy posłowie wezwali Kijów do „wyrzeczenia się symboli nazistowskich” (<https://ukraina.ru/20230712/1047963247.html>) odniesiono się do głosowania nad uchwałą upamiętniającą ofiary Rzezi Wołyńskiej. W ramach budowanych przekazów przyjęcie uchwały zostało przedstawione przez Rosjan jako dowód na uznanie przez Polskę Ukrainy za państwo „szerzące kult nazizmu”.

Tabela 15. Podsumowanie aktywności „Ukraina.ru” w miesiącu lipcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	288		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	7	27
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	17	31
Ukraina	2	31	108
Białoruś	0	19	1
Relacje polsko-rosyjskie	0	10	3
Sprawy wewnętrzne Polski	0	5	3
Unia Europejska	0	2	4
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	1	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych.

Aktywność portalu „Interfax” w okresie od 01 do 31 lipca 2023 sprowadziła się do opublikowania **66** artykuły odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **37** (bez kategorii „Inne” - 18) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny miało **28** (bez kategorii „Inne” - 25) artykułów, a pozytywny **1** artykuł. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Rosja podjęła decyzję o zamknięciu polskiej placówki konsularnej w Smoleńsku” (<https://www.interfax.ru/russia/911589>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo na „prowokujące Rosję”, a Rosji na kraj, który „zmuszony jest”

reagować na „polskie prowokacje”. Dany materiał odnosi się do kreowania Polski na państwo prowadzące politykę „skrajnie rosyjską”, która „wymaga odwetu” ze strony Moskwy.

Artykuł o nacechowaniu pozytywnym odnosił się do kwestii obecności polskich strażaków w Grecji. Poprzez materiał pt. „Ratownicy z Francji, Włoch i Polski pomogą w gaszeniu pożarów w Grecji” (<https://www.interfax.ru/world/912320>) Rosjanie wspomnieli o Polakach jako o stronie zaangażowanej w udzielanie pomocy Grekom walczącym z pożarami.

Tabela 16. Podsumowanie aktywności „Interfax” w miesiącu lipcu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	66		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	0
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	2	8
Ukraina	0	2	3
Białoruś	0	10	4
Relacje polsko-rosyjskie	0	10	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	0	0
Unia Europejska	0	1	2
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	1	3	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych.

Głównymi wydarzeniami oraz zjawiskami, do których odnosiły się przekazy propagandowe dotyczące Polski w lipcu 2023 były: wzmocnienie potencjału obronnego WP na wschodniej granicy oraz komentarze rosyjskich autorytetów propagandowych (m.in. szefa SWZ Fed. Rosyjskiej, czy amerykańskich pseudoekspertów). Najczęściej przejawiającymi się narracjami były: 1) Polska „pragnie napaść” na Białoruś, 2) Polska „planuje napaść” na zachodnią Ukrainę, 3) w Polsce „panuje szpiegomania”, 4) Polska jest „oszałała z rusofobii”. W sposób silny choć w mniejszym stopniu od wcześniejszych przejawiały się również narracje: 1) w Polsce „dojdzie do sfalszowania wyborów”, 2) Polska „okupuje zachodnią Ukrainę” („w miękkiej formie” - gospodarczo), 3) Polska „zagroza” obwodowi królewieckiemu, 4) Polacy „dokonują zbrodni na

migrantach” (dot. kryzysu na granicy polsko-białoruskiej). W tym miesiącu strona rosyjska uwiarygadniała swoje przekazy z zwiększoną częstotliwością m.in. w oparciu aktywność jednego z polskich portali (prowadzonych przez prorosyjskie środowisko) oraz aktywność amerykańskich pseudoekspertów. Wskazane źródła pozwalały Rosjanom na legitymizowanie narracji dezinformacyjnej o Polsce jako kraju owdniętym przez „szpiegomanie” oraz „przygotowującym się” do zajęcia zachodniej Ukrainy.

W tym miesiącu w największym stopniu rosyjskie polskojęzyczne ośrodki dezinformacyjne oraz prorosyjscy aktywiści lobbowali narracje takie jak: 1) Ukraina jest państwem „faszystowskim/nazistowskim”, 2) w Polsce „tuszowana jest” prawda o Rzezi Wołyńskiej, 3) Polska „nie jest szanowana” przez Zachód i Ukrainę, 4) NATO „jest strukturą słabą”, 5) Polska „nie jest w stanie” się obronić przed atakiem tzw. Wagnerowców, 6) polska armia „jest rozbrojona”, 7) rząd RP „prowokuje wojnę z Rosją i Białorusią. Emitowane materiały i narracje wzmacniały działania z zakresu stymulowania nastrojów antyukraińskich, antyzachodnich (antynatowskich) i antyamerykańskich, co wiąże się z próbą wpływu na preferencje wyborcze Polaków.

2.5. Sierpień

Aktywność portalu „RIA Novosti” w okresie od 01 do 31 sierpnia 2023 sprowadziła się do opublikowania **299** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **167** (bez kategorii „Inne” - 136) miały nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **131** artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”). Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”) można wskazać: „Polska prowadzi ćwiczenia z wykorzystaniem baterii Patriot” (<https://ria.ru/20230811/ucheniya-1889610038.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo objęte „militaryzacją” ze strony USA i NATO. Działanie to odnosi się do kreowania obrazu rzeczywistości, w którym Rosja jawi się jako „oblężona twierdza”, która „zmuszona jest” do obrony przed kolejnymi atakami ze strony NATO lub samej Polski.

Materiał, w którym pozytywnie (z perspektywy Rosji) odniesiono się do Polski dotyczył komentarza na temat wypowiedzi polskiego dziennikarza Łukasza Warzechy, który poprzez zastosowanie inwektyw skrytykował porównywanie działań Rosji na Ukrainie do zbrodni hitlerowskich. Poprzez artykuł pt. „Bezmózdzy idioci. W Polsce wściekli się po wypowiedzi władz na temat Rosji” (<https://ria.ru/20230818/sravnienie-1890735839.html>) Rosjanie próbowali uwiarygodnić narrację o sprzeczności tzw. przeciętnych Polaków wobec „rusofobicznej” polityki rządu RP. Działanie to odnosi się do odświeżenia rosyjskiej narracji na temat potrzeby rozróżniania „dobrego, prorosyjskiego narodu polskiego” i „złych rusofobicznych rządzących”. Dana narracja dotyczy prób objaśniania Rosjanom przyczyn, które rzekomo legły u podstaw proukraińskiej pozycji Warszawy – ma być ona oderwana od woli narodu i powstawać wyłącznie w efekcie „rusofobii” lub „rozkazu”, który przybył z USA.

Tabela 17. Podsumowanie aktywności „RIA Novosti” w miesiącu sierpniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	299		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	3

NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	16	15
Ukraina	0	30	91
Białoruś	0	48	6
Relacje polsko-rosyjskie	1	30	4
Sprawy wewnętrzne Polski	0	2	10
Unia Europejska	0	5	6
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	0	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Regnum” w okresie od 01 do 31 sierpnia 2023 sprowadziła się do opublikowania **255** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **161** (bez kategorii „Inne” - 143) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny miały **93** artykuły (bez kategorii „Inne” - 93), a ładunek pozytywny **1** artykuł. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Białoruś”) można wskazać: „Litwa, Łotwa i Polska będą rozmawiać o możliwości zamknięcia granic z Białorusią” (<https://regnum.ru/news/3826807>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo, które „notorycznie obmyśla” nowe „antybiałoruskie prowokacje”. Działanie to odnosi się do kreowania Polski na „zagrożenie” dla Białorusi oraz stronę, prowadzącą „agresywne działania hybrydowe”, przed którymi Mińsk musi się bronić. Jest to przykład aktywności z zakresu kreowania Białorusi na „oblężoną twierdzę”, której społeczeństwo może przetrwać jedynie konsolidując się wokół „silnego lidera” (A. Łukaszenki) oraz „bliskiej współpracy” z Rosją (element działań z zakresu kreowania Rosji na „siłę ochraniającą pokrzywdzonych”/„siłę stabilizującą region”).

Materiał o nacechowaniu pozytywnym (z perspektywy Rosjan), odnoszący się do kategorii „Relacje polsko-rosyjskie” dotyczył „żywiłowej reakcji” polskiego społeczeństwa na „rusofobiczną wypowiedź” Prezydenta RP. W materiale pt. „Polacy chcieli postawić Dudę przed sądem po wypowiedziach na temat Rosji” (<https://regnum.ru/news/3825791>) rosyjski ośrodek dezinformacyjny wybudował przekaz nt. „powszechności” (w Polsce) krytyki względem „antyrosyjskich wypowiedzi”, które sugerują, iż Rosja stanowi zagrożenie dla

pokoju w Europie. Narracja odnosi się do popularyzowanego przez Rosjan poglądu, iż w Polsce mamy do czynienia z dysonansem pomiędzy „dobrym prorosyjskim polskim narodem”, a „złym rusofobicznym rządem” (który prowadzi „rusofobiczną politykę” wyłącznie w efekcie nacisków ze strony „USA”).

Tabela 18. Podsumowanie aktywności „Regnum” w miesiącu sierpniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	255		
Podkategoria Narracji	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	1	1
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	13	38
Ukraina	0	28	78
Białoruś	0	31	5
Relacje polsko-rosyjskie	1	17	3
Sprawy wewnętrzne Polski	0	2	6
Unia Europejska	0	1	12
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	0	0	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Ukraina.ru” w okresie od 01 do 31 sierpnia 2023 sprowadziła się do opublikowania **281** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **170** (bez kategorii „Inne” - 155) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **111** (bez kategorii „Inne” - 111) artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”, „Sprawy wewnętrzne Polski”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Sprawy wewnętrzne Polski”) można wskazać: „Ciąg dalszy historii pijackiej zabawy dwóch Polaków, którzy zatrzymali pociągi „w imieniu Rosjan” (<https://ukraina.ru/20230831/1049061994.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „bezpodstawnie” oskarżające Rosję o prowadzenie wrogich

działań z zakresu cyber bezpieczeństwa. Rzecz odnosi się do fali zatrzymać pociągów poprzez nadanie sygnału „radio-stop”. W danym kontekście Rosjanie wzmocnili narrację o „szalejącej w Polsce rusofobii” oraz o dostrzeganiu przez Warszawę „ręki Moskwy” w każdym negatywnym zjawisku, które dotyczy Polski i Polaków.

Tabela 19. Podsumowanie aktywności „Ukraina.ru” w miesiącu sierpniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	281		
Podkategoria Narracji	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	6	15
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	14	14
Ukraina	0	38	100
Białoruś	0	23	6
Relacje polsko-rosyjskie	0	20	5
Sprawy wewnętrzne Polski	0	7	4
Unia Europejska	0	3	10
OBWE i ONZ	0	0	1
Inne	0	0	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Interfax” w okresie od 01 do 31 sierpnia 2023 sprowadziła się do opublikowania **123** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **77** (bez kategorii „Inne” - 45) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny przejawiało **46** artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”, „Białoruś. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”) można wskazać: „Departament Stanu USA wyraził zgodę na sprzedaż Polsce śmigłowców bojowych AH-64 Apache za 12 miliardów dolarów” (<https://www.interfax.ru/world/917200>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo, które objęte jest „militaryzacją”, co jest zjawiskiem „stymulowanym” przez USA – kreowanie Polski na „marionetkę USA”, która przygotowana jest do wywołania wojny z Rosją.

Tabela 20. Podsumowanie aktywności „Interfax” w miesiącu sierpniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	123		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	0
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	10	9
Ukraina	0	1	7
Białoruś	0	32	10
Relacje polsko-rosyjskie	0	3	5
Sprawy wewnętrzne Polski	0	0	5
Unia Europejska	0	0	9
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	0	0	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Głównymi wydarzeniami oraz zjawiskami do których odnosiły się przekazy propagandowe dotyczące Polski w sierpniu 2023 były: napięcia dot. kwestii transportu ukraińskiego zboża przez terytorium RP, obecność tzw. Wagnerowców na Białorusi, wzmocnienie potencjału WP na wschodzie kraju. Najczęściej przejawiającymi się narracjami były: 1) Polacy „mają dość” wsparcia udzielanego przez Warszawę Kijowowi, 2) Polska „generuje konflikty” w regionie, 3) Polska „zaatakuję” Ukrainę, 4) Polska „zaatakuję/już atakuje” Białoruś, 5) Polacy „panicznie boją się” Wagnerowców, 6) Polska „objęta jest militaryzacją”. W sposób silny choć w mniejszym stopniu od wcześniejszych przejawiały się również narracje: 1) Polska owdnięta jest przez „szpiegomanie”, 2) Polska „przegra wojnę z Rosją” (którą „wywoła”), 3) obecność bakterii Legionella w Polsce to efekt „wsparcia udzielanego Ukrainie” (bakterię rzekomo przywieźli ukraińscy uchodźcy, albo amerykańscy żołnierze). W wskazanym miesiącu przekazy strony rosyjskiej wyraźnie koncentrowały się na kreowaniu Polski na „zagrożenie dla pokoju” w regionie poprzez równoległe emitowanie przekazów na temat rzekomo zbliżającego się ataku Polski na Ukrainę i Białoruś. Działanie to odnosiło się również do aktywizacji tzw. Wagnerowców na Białorusi, co było pokłosiem tzw. „puczu Prigożyna”. W tym miesiącu

Rosjanie z wyjątkową częstotliwością powoływali się na amerykańskich prorosyjskich „ekspertów” rezonujących rosyjskie przekazy propagandowe – m.in. Douglas Macgregor i Scott Ritter.

W tym miesiącu w największym stopniu rosyjskie polskojęzyczne ośrodki dezinformacyjne oraz prorosyjscy aktywiści lobbowali narracje takie jak: 1) Polska „została zdradzona” przez Ukrainę, 2) relacje polsko-ukraińskie znajdują się na „krytycznie złym” poziomie, 3) Polska „prowokuje” napięcia na granicy z Białorusią, 4) inwestowanie w Wojsko Polskie jest „bezcelowe”, 5) rząd RP „pragnie skazać na śmierć” obywateli RP „wysyłając” ich na front wojny rosyjsko-ukraińskiej, 6) Polska i NATO „dążą do wojny z Rosją”, 7) Polska jest „marionetką USA”, 8) w Polsce „tuszowane są masowo popełniane przez Amerykanów zbrodnie”, 9) Polska jest „państwem dwunarodowym” (Polska “przeistoczyła się w Ukropolin”). Emitowane materiały i narracje wzmacniały działania z zakresu stymulowania nastrojów antyukraińskich, antyzachodnich (antynatowskich) i antyamerykańskich, co wiąże się z próbą wpływu na preferencje wyborcze Polaków.

2.6. Wrzesień

Aktywność portalu „RIA Novosti” w okresie od 01 do 30 września 2023 sprowadziła się do opublikowania **344** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **255** (bez kategorii „Inne” - 230) miało nacechowanie neutralne, ładunek negatywny przejawiało **86** artykułów (bez kategorii „Inne” - 83), a pozytywny **3** (bez kategorii „Inne” - 1) artykuły. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Naryszkin zakomunikował, że Polska i kraje bałtyckie w dalszym ciągu zagrażają Rosji” (<https://ria.ru/20230911/rossiya-1895498983.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na zagrożenie dla Rosji oraz państwo, które dąży do wywołania wojny pomiędzy NATO i Fed. Rosyjską.

Jeden z materiałów o nacechowaniu pozytywnym odnoszący się do kategorii „Relacje polsko-rosyjskie” dotyczył doniesień, zgodnie z którymi w Polsce odnotowano wzrost liczby firm należących do obywateli Fed. Rosyjskiej – „Media: w Polsce wzrosła liczba przedsiębiorstw należących do Rosjan” (<https://ria.ru/20230913/polsha-1896071974.html>).

Tabela 21. Podsumowanie aktywności „RIA Novosti” w miesiącu wrześniu

Kategoria narracji	Polska		
	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Liczba artykułów	344		
Podkategoria Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	1	6
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	15	25
Ukraina	0	21	175
Białoruś	0	18	2
Relacje polsko-rosyjskie	1	17	2
Sprawy wewnętrzne Polski	0	5	9
Unia Europejska	0	5	9
OBWE i ONZ	0	1	2
Inne	2	3	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Regnum” w okresie od 01 do 30 września 2023 sprowadziła się do opublikowania **245** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **179** (bez kategorii „Inne” - 148) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miało **66** artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Relacje polsko-rosyjskie”) można wskazać: „Od 17 września Polska zakaże wjazdu do kraju autom zarejestrowanym w Fed. Rosyjskiej” (<https://regnum.ru/news/3833488>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu Polski na państwo „rusofobiczne” oraz „dążące” do konfrontacji z Rosją. Dana linia narracyjna była rozwijana również na początku października. Rosjanie ukierunkowali dany przekaz w stronę ukazania całości UE jako struktury skrajnie „rusofobicznej”, która pod wpływem państw takich jak Polska, podejmuje się działań, które strona rosyjska (M. Zacharowa) określiła później mianem „formy neonazizmu”.

Tabela 22. Podsumowanie aktywności „Regnum” w miesiącu wrześniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	245		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	1
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	12	20
Ukraina	0	26	97
Białoruś	0	9	3
Relacje polsko-rosyjskie	0	10	5
Sprawy wewnętrzne Polski	0	4	6
Unia Europejska	0	4	15
OBWE i ONZ	0	1	1
Inne	0	0	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Ukraina.ru” w okresie od 01 do 30 września 2023 sprowadziła się do opublikowania 316 artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **259** (bez kategorii „Inne” - 237) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny miały **57** artykuły. Negatywny przekaz dominował w kategoriach: „Historia”, „Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do jednej z wyżej wymienionych kategorii („Historia”) można wskazać: „Pacyfikacja. W jaki sposób banderowcy otrzymali argument usprawiedliwiający Rzez Wołyńską” (<https://ukraina.ru/20230916/1049419506.html>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu państwa polskiego (II RP) na „reżim”, który wsławił się „wyjątkową brutalnością” i „masowymi prześladowaniami” ludności etnicznie ukraińskiej i białoruskiej. Dane działania odnoszą się do kreowania ZSRS na stronę, która 17.09.1939 przyniosła Ukraińcom i Białorusinom „wyzwolenie”. Strona rosyjska w ten sposób dąży do budowania paraleli pomiędzy II RP i III RP. W formowanym przez Moskwę zafałszowanym obrazie rzeczywistości tak jak II RP była państwem „okupującym ziemie Białorusi i Ukrainy”, tak obecnie III RP dąży do ponownego okupowania danych ziem. Na tym tle Rosja przedstawia się na stronę „gwarantującą bezpieczeństwo” i „ochronę” przed „polskim imperializmem”.

Tabela 23. Podsumowanie aktywności „Ukraina.ru” w miesiącu wrześniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	316		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	11	6
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	5	24
Ukraina	0	25	173
Białoruś	0	8	2
Relacje polsko-rosyjskie	0	1	8
Sprawy wewnętrzne Polski	0	5	7
Unia Europejska	0	2	13
OBWE i ONZ	0	0	4
Inne	0	0	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Aktywność portalu „Interfax” w okresie od 01 do 30 września 2023 sprowadziła się do opublikowania **118** artykułów odnoszących się do Polski. Większość z materiałów, to jest **89** (bez kategorii „Inne” - 72) miało nacechowanie neutralne, a ładunek negatywny przejawiało **29** artykułów. Negatywny przekaz dominował w kategorii: „Białoruś”. Jako przykład artykułu zawierającego przekaz o negatywnym ładunku emocjonalnym, który przypisano do wyżej wymienionej kategorii („Białoruś”) można wskazać: „Białoruś zamierza podjąć działania odwetowe w związku z zamknięciem przez Łotwę punktu granicznego” (<https://www.interfax.ru/world/922156>). Materiał ten odnosi się do działań służących kreowaniu państw bałtyckich oraz Polski na kraje „prowokujące napięcia” z Białorusią oraz prowadzące przeciwko Mińskowi „działania hybrydowe”. Jest to element aktywności z zakresu kreowania Białorusi na „oblężoną twierdzę”, której mieszkańców ocalić może „jedynie” A. Łukaszenka oraz Moskwa.

Tabela 24. Podsumowanie aktywności „Interfax” w miesiącu wrześniu

Kategoria narracji	Polska		
Liczba artykułów	118		
Podkategoria	Ładunek emocjonalny treści artykułów		
Narracji	Pozytywny	Negatywny	Neutralny
Historia	0	0	0
NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa	0	10	15
Ukraina	0	2	23
Białoruś	0	12	6
Relacje polsko-rosyjskie	0	1	1
Sprawy wewnętrzne Polski	0	0	1
Unia Europejska	0	2	26
OBWE i ONZ	0	0	0
Inne	0	2	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Głównymi wydarzeniami oraz zjawiskami do których odnosiły się przekazy propagandowe dotyczące Polski we wrześniu 2023 były: napięcia w relacjach polsko-ukraińskich, kryzys w relacjach Ukrainy i swoich zachodnich sąsiadów wywołany kwestią transportu ukraińskiego zboża. Najczęściej przejawiającymi się narracjami były: 1) Polska „wstrzyma/wstrzymała”

wsparcie udzielane Ukrainie, 2) Polska „militaryzuje się”, 3) Polska „prowokuje konflikt” na granicy polsko-białoruskiej, 4) Powrót do przyjacielskich relacji pomiędzy Polską i Ukrainą jest „rzeczą niemożliwą”. W sposób silny choć w mniejszym stopniu od wcześniejszych przejawiały się również narracje: 1) Polacy „mają dość” uchodźców, 2) Polska jest państwem „rusofobicznym”, 3) Polska pluje w twarz „sowieckim wyzwolicielom”, 4) ukraińscy uchodźcy „cierpią” w Polsce.

We wrześniu wyraźnie doszło zasadniczej koncentracji na kwestii rezonowania informacji i komentarzy dot. kryzysu w relacjach polsko-ukraińskich. W związku z tym zdarzeniem Rosjanie zdecydowali się na ukierunkowanie przekazów w stronę deprecjonowania obrazu Ukrainy. Przekazy przede wszystkim odnosiły się do kreowania Ukrainy na państwo, którego „roszczenia” powodują, iż Zachód ma dość Kijowa, a także kreowania na państwo, które samo doprowadziło do ograniczenia wsparcia otrzymywanego od Warszawy.

W tym miesiącu w największym stopniu rosyjskie polskojęzyczne ośrodki dezinformacyjne oraz prorosyjscy aktywiści lobbowali narracje takie jak: 1) Ukraina jest państwem „niewdzięcznym Polakom”, 2) Ukraina jest państwem „szkodzącym Polakom”, 3) Ukraina jest „państwem nazistowskim”, 4) rząd RP „dąży do wywołania wojny z Rosją”, 5) Ukraina jest „zagrożeniem” dla Polski (widmo „wrogię Polsce sojuszu ukraińsko-niemieckiego”), 6) „należy wstrzymać” jakiegokolwiek wsparcie dla „niewdzięcznych Ukraińców”, 7) „należy dokonać reorientacji” polityki zagraniczną RP (w domyśle z proukraińskiej na prorosyjską), 8) za wybuch wojny na Ukrainie „odpowiada” USA (kolejnym miejscem, które „podpalą” Stany Zjednoczone będzie Polska), 9) USA „testuje na Polakach” broń bakteriologiczną (wątek tzw. tajnych amerykańskich biolaboratoriów), 10) siły rządzące Polską są „wrogiem” obywatela, a służby oraz wojsko są strukturą wykorzystywaną do działań „sprzecznych” z interesem Polaków, 11) Obecny rząd RP oraz jego największy konkurent są „marionetkami USA”, które godzą się na obecność „amerykańskich sił okupacyjnych” oraz „sprowadzają nad Polskę widmo wojny z Rosją”. 12) „Jedyną szansą na wyzwolenie” oraz „ocalenie” jest oddanie głosu przez Polaków na strukturę „prawdziwie antysystemową” i „niezależną od USA i Izraela” – odrzucającą „ukropoliniactwo” i „segregację sanitarną”. Emitowane materiały i narracje wzmacniały działania z zakresu stymulowania nastrojów antyukraińskich, antyzachodnich (antynatowskich) i antyamerykańskich, co wiąże się z próbą wpływu na preferencje wyborcze Polaków. Wraz z rozwojem kampanii wyborczej oraz zbliżaniem się terminu wyborów parlamentarnych doszło do wzmacniania rosyjskich działań dezinformacyjnych z zakresu

stymulowania poziomu poparcia dla struktur politycznych m.in. opowiadających się za ograniczeniem wsparcia udzielanego Ukrainie oraz za „normalizacją” relacji z Moskwą.

Tabela 25. Zestawienie ładunków emocjonalnych analizowanych publikacji – ROK 2023

PORTAL	MIESIĄC	ŁADUNEK POZYTYWNY	ŁADUNEK NEGATYWNY	ŁADUNEK NEUTRALNY	ŁADUNEK NEUTRALNY BEZ „INNE”
RIA Novosti	IV	0	100	110	95
Regnum	IV	1	99	100	76
Ukraina.ru	IV	0	59	87	78
Interfax	IV	0	5	39	24
RIA Novosti	V	1	214	164	111
Regnum	V	1	165	143	118
Ukraina.ru	V	0	100	183	152
Interfax	V	0	33	59	32
RIA Novosti	VI	4	123	201	184
Regnum	VI	0	105	146	119
Ukraina.ru	VI	1	89	178	160
Interfax	VI	0	27	38	17
RIA Novosti	VII	1	113	238	217
Regnum	VII	0	95	113	95
Ukraina.ru	VII	2	92	194	178
Interfax	VII	1	28	37	18
RIA Novosti	VIII	0	131	167	136
Regnum	VIII	1	93	161	143
Ukraina.ru	VIII	0	111	170	155
Interfax	VIII	0	46	77	45
RIA Novosti	IX	3	86	255	230
Regnum	IX	0	66	179	148
Ukraina.ru	IX	0	57	259	237
Interfax	IX	0	29	89	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

Tabela 26. Zestawienie ładunków emocjonalnych artykułów opublikowanych przez Rosjan w roku 2022 – dane uzyskane z raportu „Rezultat monitoringu rosyjskiego przekazu dezinformacyjnego dotyczącego Polski i Polaków na przykładzie portali internetowych RIA Novosti, Regnum, Ukraina.ru oraz Interfax”.

PORTAL	MIESIĄC	ŁADUNEK POZYTYWNY	ŁADUNEK NEGATYWNY	ŁADUNEK NEUTRALNY	ŁADUNEK NEUTRALNY BEZ „INNE”
RIA Novosti	IV	4	145	102	80
Regnum	IV	3	129	120	67
Ukraina.ru	IV	0	119	33	24
Interfax	IV	0	46	71	40
RIA Novosti	V	4	214	164	111
Regnum	V	0	260	210	140
Ukraina.ru	V	0	183	88	73
Interfax	V	0	38	84	57
RIA Novosti	VI	0	167	185	149
Regnum	VI	1	170	200	123
Ukraina.ru	VI	0	138	141	135
Interfax	VI	0	27	61	47
RIA Novosti	VII	3	122	165	134
Regnum	VII	0	124	150	112
Ukraina.ru	VII	0	133	155	149
Interfax	VII	0	13	31	14
RIA Novosti	VIII	0	126	152	121
Regnum	VIII	0	165	162	118
Ukraina.ru	VIII	0	70	139	129
Interfax	VIII	1	16	44	26
RIA Novosti	IX	0	145	179	148
Regnum	IX	0	178	192	144
Ukraina.ru	IX	0	59	138	128
Interfax	IX	0	27	68	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy uzyskanych danych

3.1. Wnioski

Przekazy dotyczące Polski, emitowane przez stronę rosyjską, w skali całego monitoringu przede wszystkim odnoszą się do kategorii „Ukraina” oraz „Relacje polsko-rosyjskie”. Poważna część materiałów odnosi się również do tematyki „Białoruś”. Zdecydowana większość materiałów koncentrujących się na Polsce nosi nacechowanie neutralne. Wynika to z tego, iż zasadnicza część neutralnych materiałów to publikacje, w których o Polsce jedynie się wspomina – dotyczy to wszystkich kategorii oprócz „Relacje polsko-rosyjskie” i „Białoruś”. Obie te kategorie (a szczególnie „Białoruś”) zostały zdominowane przez przekazy negatywne. Poważna liczba neutralnych co do Polski materiałów odnoszących się do kategorii „Ukraina” jest z kolei efektem tego, iż w kontekście spraw dot. Ukrainy Polska wspomniana jest przez Rosjan wyjątkowo często. Tam, gdzie przekaz koncentruje się na Polsce, a nie traktuje jej jako wątku pobocznego, w zdecydowanej większości przypadków jest on negatywny. O ile różnica pomiędzy ilością publikacji o ładunku neutralnym i negatywnym nie jest duża, to wyjątkowa dysproporcja dotyczy różnicy pomiędzy ilością publikacji o nacechowaniu negatywnym i pozytywnym. Publikacje o nacechowaniu pozytywnym przejawiają się wyjątkowo rzadko, a sama treść takich publikacji buduje pozytywne wrażenie o Polsce jedynie z perspektywy Rosjan znajdujących się pod silnym wpływem rosyjskiego aparatu dezinformacyjnego. Oznacza to, iż treść uznana za nacechowaną pozytywnie nie zostałaby tak odebrana przez odbiorcę polskiego – np. w ten sposób przedstawiana jest kwestia organizowanych w Polsce manifestacji prorosyjskich lub antyukraińskich (z perspektywy Rosjan jest to zjawisko pozytywne). Pod tym względem zjawisko to w takiej samej skali zaobserwowano w roku 2022 (raport: „Rezultat monitoringu rosyjskiego przekazu dezinformacyjnego dotyczącego Polski i Polaków na przykładzie portali internetowych RIA Novosti, Regnum, Ukraina.ru oraz Interfax”, Kraków 2022).

Treści o charakterze pozytywnym odnosiły się najczęściej do zjawisk z zakresu przykładów sprzeciwu części polskich grup społecznych względem wsparcia udzielanego Ukrainie oraz manifestacji poparcia dla Federacji Rosyjskiej. Na tym tle w porównaniu do efektów monitoringu z roku ubiegłego doszło do radykalizacji przekazu. Pozytywne nacechowanie materiałów nie odnosiło się już przede wszystkim do zagadnień związanych z kulturą, lecz dotyczyło relacji polsko-rosyjskich i polsko-ukraińskich. Przekazy o charakterze negatywnym koncentrujące się bezpośrednio na Polsce dotyczyły natomiast w większości wątków traktujących o kwestii kreowania Polski na „zagrożenie” dla Białorusi, Ukrainy i Rosji; na kraj „skrajnie rusofobiczny”, kraj „prowokujący wojnę” pomiędzy NATO i Rosją oraz państwo

„fałszujące historię” XX wieku. W tym aspekcie nie doszło do zasadniczej zmiany narracji (w odniesieniu do wyników monitoringu z roku 2022). W roku 2023 doszło natomiast do wyraźnej radykalizacji przekazów, co przejawiało się poprzez masową obecność treści ukazującej Polskę jako egzystencjonalne zagrożenie dla Białorusi oraz państwo, które nie tyle prowokuje i generuje zagrożenia, co prowadzi realne przygotowania do sprowadzenia na ludzkość widma wojny światowej.

Przekazy o nacechowaniu neutralnym to w większości materiały, w których o Polsce wspomina się jedynie w odległym od meritum artykułu kontekście (np. wymieniając ją w kontekście wskazywania państw, których dotyczy określone zjawisko gospodarcze lub polityczne w Europie). Wskazana tendencja dotyczy w nieco inny sposób portalu „Interfax”. To źródło w zdecydowanej większości swoich materiałów traktuje o Polsce jako o wątku pobocznym, a same publikacje mają w większości przypadków cechy komunikatów prasowych. W porównaniu do wniosków wyciągniętych z monitoringu z roku 2022, portal „Interfax” obecnie bardziej był skłonny do tworzenia materiałów tendencyjnych o nacechowaniu propagandowym – szczególnie przejawiało się to poprzez rezonowanie kontrowersyjnych wypowiedzi rosyjskich polityków oraz osób ze świata służb (np. S. Naryszkin). Podobnie jak w roku ubiegłym przejawiała się tendencja (dot. wszystkich monitorowanych źródeł), zgodnie z którą w przypadku, kiedy treść przekazów odnosi się do Polski bezpośrednio oraz dotyczy kluczowych bieżących wydarzeń najczęściej nosi ono nacechowanie negatywne. W przypadku, w którym dany artykuł dotyczy Polski w kontekście oderwanym od najistotniejszych wydarzeń przekaz jest najczęściej neutralny.

Ze względu na to, iż przekazy odnoszące się stricte do Polski noszą w swojej zdecydowanej większości charakter negatywny, warto wymienić najczęściej pojawiające się wątki propagandowe przypisując je do wyznaczonych kategorii. W kontekście historii strona rosyjska najczęściej kreuje Polskę na państwo „fałszujące historię”, dążące do uczynienia z ZSRS państwa współwinnego wybuchowi II wojny światowej oraz „bezpodstawnie” oskarżającego Armię Czerwoną o okupację Polski. W rosyjskiej zafałszowanej wizji rzeczywistości, aktywność ta zrównywana jest z kultem nazizmu i fałszowaniem historii. Porównując bieżące wyniki do wyników monitoringu z roku 2022 można wysnuć wniosek, iż strona rosyjska nadal rozwija podobne narracje starając się wybielać obraz ZSRS oraz deprecjonować obraz II RP kreując Polskę na stronę współwinną wybuchowi II wojny światowej. Nadal Rosjanie starają się budować ponadto paralelę pomiędzy II RP i III RP przekonując, iż tak jak Polska w okresie międzywojennym była państwem faszystowskim i prowokującym ZSRS i III Rzeszę, tak dziś

III RP również wspiera faszyzm (lub tzw. „ukraiński nazizm”). Podobnie budowana jest paralela pomiędzy rzekomą odpowiedzialnością II RP za atak III Rzeszy i ZSRS na Polskę oraz rzekomą odpowiedzialnością współczesnej Polski za prowokowanie kolejnego rozbioru kraju (prowokowanie rosyjskiego uderzenia). Intensyfikacja przekazów dotyczących tej kategorii związana jest z rocznicami historycznymi (np. wybuch II wojny światowej, podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow, rocznica ataku ZSRS na Polskę). Materiały o charakterze neutralnym przypisywane do kategorii „Historia” często dotyczą kwestii, w których o Polsce wspomina się w ramach wątków pobocznych lub wymienienia szlaku bojowego, który przeszedł opisywany w tekście żołnierz Armii Czerwonej.

W ramach kategorii „NATO i USA – kwestie bezpieczeństwa”, strona rosyjska skoncentrowała się na kreowaniu Polski na państwo objęte „militaryzacją”, która odbywa się w oparciu o zakupy zbrojeniowe dokonywane w USA. Narracja ta łączy się przy tym z narracją o przygotowaniach Polski i Zachodu do wywołania wojny z Rosją. W tym obrazie rzeczywistości Polska nie tyle stała się „przyczółkiem NATO” pozwalającym na wspieranie „ukraińskich nacjonalistów”/„kijowskiego reżimu” czy „marionetką USA” (co było kluczowym kierunkiem narracyjnym w 2022 roku), lecz jest państwem najaktywniej przygotowującym się do „wciągnięcia NATO w stan wojny z Rosją”. Narracja ta posiada przy tym dwa warianty. Z jednej strony Polska celowo objęta jest „militaryzacją” przy wsparciu NATO, aby wywołać wojnę z Rosją „na rozkaz USA”, a z drugiej ma to być własna inicjatywa Polski, której „prowokacje” wywołają wojnę wbrew intencjom USA. Rosyjskie narracje dezinformacyjne dotyczące NATO i USA odnosiły się do kreowania Polski oraz całego Sojuszu na wroga, co podobnie jak w roku ubiegłym pełniło rolę czynnika konsolidującego naród wokół „zewnętrznego zagrożenia”.

W ramach kategorii „Ukraina” poważna grupa materiałów odnosiła się do Polski w sposób niebezpośredni, co wpłynęło na to, iż dana kategoria zawierała w większości materiały o nacechowaniu neutralnym. Strona rosyjska komentując sytuację na Ukrainie wyjątkowo często wspominała o Polsce w charakterze wątku pobocznego lub ukazując Polskę neutralnie przy równoległym deprecjonowaniu obrazu Ukrainy i Ukraińców. Rosyjskie narracje propagandowe i dezinformacyjne, które koncentrowały się na Polsce (w ramach danej kategorii) najczęściej kreowały Polskę naprzemiennie na kraj pragnący zadać Ukrainie „cios w plecy” (dążący do zajęcia zachodnich regionów kraju) oraz państwo, które ma dość wspierania Ukrainy, a także na kraj wspierający „ukraiński reżim”, którego aktywność pozwala Kijowowi na kontynuowanie walki. W porównaniu do roku 2022 przekazy odnoszące się do Polski w tym kontekście nie

nosiły w sobie powszechnie już tak skrajnie negatywnego ładunku emocjonalnego. W tym kontekście Polska była krajem odpowiedzialnym za śmierć rosyjskich żołnierzy oraz cywili. Przekazy posiadały wspólny mianownik: Polska wspierając Ukrainę odpowiada za trwanie stanu wojny – ponosi więc odpowiedzialność za cierpienia Rosjan i Ukraińców. Kategoria „Białoruś” w swojej większości (podobnie jak w 2022 roku) zawierała przekazy odnoszące się w stopniu negatywnym do Polski. Doszło jednak do zasadniczej zmiany, która przejawiała się tym, iż o ile w 2022 roku to w ramach kategorii „Ukraina” koncentrowano się na przedstawianiu Polski w skrajnie negatywnym świetle, to w roku 2023 działania te odnosiły się do kategorii „Białoruś”. Było to prawdopodobnie spowodowane eskalacją napięć na granicy polsko-białoruskiej oraz działaniami skoordynowanymi z Mińskiem z zakresu budowy nacisków na Polskę, które odnosiły się do obecności na Białorusi tzw. Wagnerowców.

Przekazy odnoszące się do Polski w ramach kategorii „Białoruś” koncentrowały się na kreowaniu Polski na kraj będący egzystencjonalnym zagrożeniem dla Białorusi, państwem planującym zajęcie zachodnich ziem białoruskich oraz krajem dążącym do sprowokowania wojny pomiędzy NATO i Rosją (poprzez uderzenie na Białoruś z terenów Polski oraz Ukrainy). Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż zarówno rosyjskie jak i białoruskie ośrodki dezinformacyjne prowadziły skoordynowane działania, które wspólnie tworzyły jeden skonsolidowany obraz rzeczywistości kreujący Polskę na „skrajne zło”/„wroga”, który zagraża Białorusi oraz pokojowi w regionie. Rosyjskie źródła zaangażowane w dane działania koncentrowały się przy tym na rezonowaniu danych narracji na kierunki zewnętrzne (zasięg globalny) oraz na przekonywaniu Rosjan i Białorusinów, iż jedynie bliska współpraca obu państw jest w stanie zapewnić pokój obu narodom. Dany kierunek był również wykorzystywany do wzmocnienia rosyjskich narracji o Rosji (tzw. Państwie Związkowym) jako oblężonej twierdzy. Białoruskie źródła lobbując te same narracje koncentrowały się przy tym na kreowaniu Polski na zagrożenie w kontekście przekonywania, iż jedynie A. Łukaszenka jest w stanie zapewnić państwu bezpieczeństwo (ocalić kraj przed „ukraińskim scenariuszem”). Równoległe dochodziło do kreowania antyreżimowych aktywistów na „zdrajców”, którzy „sprzedali się Polakom” i „zagrożają państwu”. Kreowanie Polski na wroga posłużyło więc do obniżenia szans na zaistnienie w kraju rewolucji (kreowanie prodemokratycznych aktywistów na „zdrajców” i „polskich szpiegów) oraz służyło zniechęcaniu białoruskiej młodzieży do wyjazdu na Zachód.

W kontekście kategorii „Relacje polsko-rosyjskie” emitowane są przekazy podobne do tych, które dotyczą kategorii „Białoruś”. Oznacza to, iż również sprowadzają się do kreowania Polski

na „zagrożenie” oraz „prowokatora napięć”. Polska przedstawiana jest przy tym jako siła „skrajnie rusofobiczna” odpowiedzialna za kryzys w relacjach polsko-rosyjskich. W danej wizji rzeczywistości, to Polska winna jest napięciom i prowokacjom, których efektem jest „twarda postawa” Moskwy wobec Warszawy (w ten sposób komentowane są m.in. kwestie związane z demontażem polskich miejsc pamięci znajdujących się na terytorium Rosji). W danym kontekście strona rosyjska kreowana jest na „notorycznie starającą się” o normalizację stosunków, ukazując politykę Moskwy jako „twardą” w stosunku do przeciwników, lecz wyrażającą gotowość do „dialogu” i „darowania sobie krzywd”. Polska na tym tle jawi się krajem odrzucającym „dobrotliwe propozycje Moskwy”.

W kontekście kategorii „Sprawy wewnętrzne Polski” Rosjanie kreowali Polskę na kraj „niedemokratyczny”, a wręcz „faszystowski”. Strona rosyjska starała się budować obraz, w którym rząd RP będąc strukturą „skrajnie rusofobiczną” doprowadza naród do nędzy poprzez proamerykańską i proukraińską linię polityki oraz doprowadził do zaistnienia zjawiska określanego mianem „szpiegomanii”, co miało być wyrazem działań z zakresu oskarżania Warszawy o „bezpodstawne” postrzeganie „ręki Moskwy” w niektórych zdarzeniach dot. sfery bezpieczeństwa (np. wstrzymania ruchu pociągów, które zaistniały we wrześniu). W rosyjskiej wizji rzeczywistości, Polska jest państwem „łamiącym standardy demokracji”, krajem który planuje przeprowadzić „sfalszowane wybory”, a Polacy są narodem, który ma stanowczo dość wspierania Ukrainy (oraz obecności Ukraińców w kraju) i żąda od swoich władz reorientacji polityki zagranicznej. Przekazy te służyły przede wszystkim stabilizacji nastrojów wewnątrz Rosji i Białorusi ukazując Polskę jako państwo przesycone konfliktami oraz kraj realizujący politykę „sprzeczną z wolą i interesem narodu” – to kontrastowano z władzą rosyjską i białoruską, która „ma się cieszyć powszechnym poparciem” oraz ma realizować „politykę zgodną z interesem narodu”.

W kategorii „Unia Europejska” znalazła się poważna ilość przekazów o neutralnym nacechowaniu. W negatywnym kontekście Polska wspomniana była jako siła generująca konflikty wewnętrzne oraz na linii Bruksela-Rosja. Polska w danym kontekście podobnie jak w roku 2022 kreowana była na siłę „sprowadzającą UE na złą drogę”- to jest „stymulującą antyrosyjskie sankcje”/ „zarażającą rusofobią”. Przekazy neutralnie odnoszące się do Polski najczęściej pojawiały się wówczas, kiedy ładunek negatywny w danym artykule koncentrował się na wydarzeniach odnoszących się do pozycjonowania UE na „źródło ideologii LGBT”/ „deprawacji moralnej” – UE jako struktura, która walczy z tradycyjnymi wartościami (których rzekomo broni Federacja Rosyjska – w tym kontekście Polska sprzeciwiając się Brukseli

również walczy „w imię podzielanych przez Rosjan wartości”). Wskazany aspekt był kontynuacją działań prowadzonych w roku 2022. W roku 2023 w ramach danego kontekstu Rosjanie starali się przy tym deprecjonować obraz Ukrainy ukazując ją jako siłę „zaprzędając swoje wartości” – wówczas o Polsce wspomiano również w charakterze neutralnym.

W kategorii „OBWE i ONZ” w większości odnosiła się do materiałów o nacechowaniu neutralnym. W roku 2022 zagadnienie dot. OBWE i ONZ (w odniesieniu do Polski) pojawiało się zdecydowanie częściej, co wynikało z pełnienia przez Polskę przewodnictwa w OBWE. Wyniki przeprowadzonego w 2023 roku monitoringu (które przedstawiono w niniejszym raporcie) wskazują na to, iż strona rosyjska nie poświęca uwagi Polsce w kontekście OBWE/ONZ w sposób stały/cykliczny. W ramach kategorii „Inne” zawarto przede wszystkim materiały, które odnosiły się do Polski w sposób bardzo odległy, lecz zawierały w swojej treści bezpośrednio hasło „Polska”. Przekazy te najczęściej przejawiały ładunek neutralny traktując o Polsce w kontekście pojedynczych wydarzeń odnoszących się do innych państw lub zjawisk dot. życia kulturalnego i sportu.

Wyraźnie dostrzegalna jest wyjątkowa zbieżność przekazu pomiędzy „RIA Novosti” i „Regnum” – ten proces nasilił się od 2022 roku. Te portale wraz z „Radio Sputnik” emitują materiały, które są niemalże identyczne, co do zawartej treści oraz formy nagłówków. Utrzymała się ponadto tendencja (dot. 2022 roku), zgodnie z którą treści i narracje ukazujące się na portalach objętych monitoringiem pokrywają się również z przekazami obecnymi na innych portalach takich jak „Izwiestia”, „EurAsiaDaily” czy „Kommersant” czy na wiodących kanałach Telegram.

Strona rosyjska nadal koncentruje się na ugruntowywaniu i rozwijaniu narracji dezinformacyjnych, które zaistniały w latach ubiegłych. Trudno wskazać zupełnie nową narrację, która dotyczyłaby Polski. Moskwa ubogaca jedynie znane narracje, dostosowując je do bieżących potrzeb – np. objaśnianie wydarzeń natury politycznej. W okresie objętym monitoringiem funkcjonowały przy tym narracje, które pojawiały się wyjątkowo często (były bazą pozwalającą na utworzenie spójnego zafałszowanego obrazu rzeczywistości). Takimi narracjami były:

- Polska „planuje zaanektować zachodnią Ukrainę”,
- Polska „planuje zaatakować Białoruś”,
- Polska aktywnie się zbroi,

- Polska jest krajem „skrajnie rusofobicznym”.

Powyższe narracje odnosiły się do kreowania Polski na zagrożenie dla wszystkich swoich sąsiadów – szczególnie jednak na zagrożenie dla Ukrainy i Białorusi. Narracje te dotyczą również kreowania Polski na „prowokatora”, który dąży do wywołania wojny NATO z Rosją. To kreowanie Polski na zagrożenie, zdominowało rosyjskie działania dot. Polski. W danym kontekście mniej uwagi poświęcano np. kwestiom obecności na Ukrainie tzw. polskich najemników (dana narracja pełniła podobną rolę w 2022 roku). Omawiany trend wskazywał na zmianę priorytetów informacyjnych Moskwy dot. sytuacji na Ukrainie. Strona rosyjska wyraźnie odchodziła od starań z zakresu objaśniania obywatelom przyczyn braku sukcesu („argument” o trwaniu „wojny rosyjsko-natowskiej”, a nie „rosyjsko-ukraińskiej”), gdyż prawdopodobnie dany cel został skutecznie osiągnięty, a skoncentrowano się na objaśnianiu „przyczyn wojny” i „potrzeby jej kontynuowania” – „obrona” przed atakiem NATO. W danym kontekście warto zaznaczyć, iż Polska stała się niejako symbolem „natowskiego zagrożenia” – wskazuje to na rolę tematyki polskiej w procesie demonizacji Zachodu.

Strona rosyjska (w porównaniu z 2022 rokiem) utrzymała podobny poziom aktywności zorientowanej na rosyjskojęzycznego odbiorcę, która dotyczyła uwiarygodniania przekazów odwołując się do polskiego źródła (polskie lub polskojęzyczne imitujące polski portal). Wydaje się przy tym jednak, iż rosyjskie ośrodki dezinformacyjne zwiększyły poziom intensywności powoływania się na artykuły publikowane na łamach jednego z polskich portali (prowadzony przez środowisko prorosyjskie) ograniczając przykłady powoływania się na Niezależny Dziennik Polityczny (źródło imitujące polski portal). Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż kluczowym źródłem rosyjskim, które zajmowało się tym działaniem był portal „RIA Novosti” – jego artykuły były następnie rezonowane przez kolejne rosyjskie portale i kanały Telegram.

3.2. Podsumowanie

Strona rosyjska kontynuuje swoje działania z zakresu popularyzacji w rosyjskiej infosferze skrajnie negatywnego obrazu Polski i Polaków. Państwo polskie przedstawiane jest najczęściej jako: „źródło zagrożenia”, „prowokator”, „źródło rusofobii”, „marionetka USA” oraz strona „współwinna trwaniu wojny na Ukrainie”. W porównaniu do narracji popularyzowanych w roku 2022 obecnie Rosjanie **zradyzalizowali swój przekaz** koncentrując się na przedstawianiu Polski jako bezpośrednie/egzystencjonalne zagrożenie dla Białorusi – pośrednio dla Fed. Rosyjskiej. Porównując omawiany okres z rokiem 2022 wydaje się, iż strona rosyjska zawężyła obszar tematyczny, na którym emitowane są niemal wyłącznie przekazy skrajnie negatywnie odnoszące się do Polski (w roku 2022 ilość kategorii, w których dominował negatywny przekaz nt. Polski był bardziej urozmaicony). Efekt ten nie wynika jednak wyłącznie ze zmniejszenia liczby negatywnie nacechowanych publikacji, lecz ze zwiększenia ilości materiałów odnoszących się do Polski w sposób pobieżny (co wpływa na to, iż taki przekaz jest emocjonalnie neutralny). Na efekt ten wpłynęła ponadto koncentracja Rosjan na emisji skrajnie negatywnych treści dot. kategorii „Białoruś” przy równoczesnym łączeniu Polski z kwestiami drugorzędnymi dot. Ukrainy. Rosjanie zradyzalizowali więc swoje przekazy dot. niektórych kategorii („Białoruś”, „Relacje polsko-rosyjskie”), lecz stan ten nie przełożył się na zwiększenie liczby emitowanych materiałów.

W całościowym ujęciu, zafałszowany obraz rzeczywistości budowany przez Rosjan określa Polskę jako „**skrajną siłę zła**”, która będąc „**marionetką USA**” realizuje własne „**neoimperialne zapędy**” oraz „**żądania Waszyngtonu**”, które sprowadzają się do „**eskalowania napięć na Ukrainie**”, a także do „**prowokowania napięć**” wzdłuż polsko-białoruskiej i polsko-rosyjskiej granicy. Obraz ten Rosjanie starają się przerzucać na Zachód m.in. poprzez aktywności anonimowych kont działających w sieciach społecznościowych – szczególnie Twitter/X. Strona rosyjska zdecydowanie częściej niż w roku ubiegłym sięga przy tym (w celu uwiarygodnienia swoich narracji) po autorytety zagraniczne. Tendencja ta dotyczy szczególnie obywateli USA. To amerykańscy „eksperti” pokroju Douglasa Macgregora, Scotta Rittera czy blogerzy/dziennikarze tacy jak Tucker Carlson oraz Jackson Hinckle wspomniani są przez rosyjskie źródła w wyjątkowo częsty sposób. Osoby te nie tylko zaangażowane są w deprecjonowanie obrazu RP w USA, ale uwiarygadniają rosyjskie narracje dezinformacyjne udzielając m.in. wywiadów rosyjskim ośrodkom dezinformacyjnym (np. stacji TV „RT). Amerykańskie źródła wspierające aktywność Kremla w danym okresie najczęściej lobbowały

przekazy i narracje kreujące Polskę na państwo „dążące do zaatakowania Białorusi” lub „anektowania zachodniej Ukrainy” uwiarygadniając narrację o Polsce jako „zagrożeniu dla pokoju w regionie”.

Wyraźnie dostrzegalny jest **wysoki stopień zintegrowania rosyjskiego i białoruskiego aparatu dezinformacyjnego**. Emitują one te same narracje, lecz ukierunkowują je na różniące się cele (wymienione we wcześniejszej części raportu). Białoruskie ośrodki dezinformacyjne wydają się przy tym aktywniej działać na froncie pozyskiwania obywateli RP, którzy udzielając wywiadów uwiarygadniają wspólne rosyjsko-białoruskie narracje. Dany trend jest mocno niepokojący, gdyż sprowadza się on m.in. do podróży obywateli RP, którzy na miejscu udzielają wywiadów deprecjonujących obraz RP dezinformując zgodnie z interesem Mińska i Moskwy.

W omawianym okresie monitoringu (w porównaniu do analogicznego okresu z roku 2022) doszło do zmniejszenia intensywności powoływania się na anonimowe komentarze umieszczane w polskim segmencie Internetu. **Doszło jednak do znacznego zwiększenia częstotliwości powoływania się na jeden z portali (objęty blokadą w efekcie działań polskich służb), którego aktywność dostarczyła Rosjanom poważnej ilości materiałów mogących posłużyć do uwiarygodnienia przekazów**. Rosjanie częściej niż w roku 2022 sięgali przy tym po polskich komentatorów (dziennikarzy, redaktorów), którzy publikowali na platformie „Twitter/X” korzystne z perspektywy Kremla wpisy.

W końcowym okresie, którego dotyczył dany monitoring (to jest wrzesień), strona rosyjska wyraźnie skoncentrowała się na komentowaniu kwestii dot. kryzysu w relacjach polsko-ukraińskich. **Moskwa starała się wykorzystać dane napięcia do wzmocnienia narracji o „zbliżającym się wstrzymaniu” przez Polskę wsparcia udzielanego Ukrainie, co ma doprowadzić do kapitulacji/przegranej Kijowa**. Rosjanie w swoich działaniach dot. danej linii narracyjnej koncentrowali się jednak na deprecjonowaniu obrazu Kijowa, przedstawiając Ukrainę jako „problem Europy” oraz czynnik, którego „wszyscy mają dość”. Wizerunek Polski na tym tle nie był, aż tak deprecjonowany. Strona rosyjska (zgodnie ze stanem z końca września) rozwija działania z zakresu budowy skrajnie negatywnego obrazu Polski w kontekście kryzysu polsko-ukraińskiego oraz w kontekście kreowania Polski na zagrożenie dla pokoju. Moskwa rozwijała również działania odnoszące się do trwającej w Polsce kampanii wyborczej - Rosjanie rozwijali również działania odnoszące się do budowy obrazu powstania skrajnych napięć pomiędzy Polską i UE/Berlinem. **Kluczowym i stałym kierunkiem, który będzie rozwijany w 2023 i 2024 roku prawdopodobnie pozostanie jednak ten, który odnosi**

się do kreowania Polski na stronę „prowokującą napięcia w regionie” i „dążącą do wywołania wojny z Rosją”.